

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

A Debreceni Protestáns Lap
könyvnyomdája Debrecen,
Nyomató-utca 9. sz. A hova a
lap szétküldésére vonatkozó fel-
szólamlások küldendők. Minden-
nemű nyomdai munkákat felvál-
lalunk és jutányos áron végezzük.

Megjelen hetenként egyszer szombaton, másfél lpen.

Előfizetési ár: egész évre 12 korona, félévre 6 korona.

Hirdetések jutányos áron közöltetnek.

Egy e s z á m á r a 30 f i l l é r.

A szerkesztőség és kiadóhivatal
Debrecen, Nyomató-utca 9. sz.
A hova a lap szellemi és anyagi
ügyeire vonatkozó összes közle-
mények, kéziratok, előfizetési
és hirdetési díjak küldendők.

Nemzeti ünnep.

Tulajdonképen aug. 15-én kellett volna ünnepelnünk,* mivel akkor volt 900 esztendeje annak, hogy Magyarország apostolát és első apostoli királyát Istvánt Esztergom városában azzal a koronával, melyet az akkori pápa (II. Silvester) küldött néki, megkoronázták. De az évfordulón nem ünnepelhetünk, mert akkor ezt az ünnepet, a melyet minden magyarnak egy szívvel-lélekkel kellett volna megülnie, a maga részére foglalta le az a politikai párt, a melyik magát „néppárt-
nak“ hirdeti, de voltaképen a római pápaság pártja és a végett alakult, hogy a magyarországi vallásfelekezetek között a jó békességet gonosz kezekkel megbénítsa és a szabadság szellemét a pápai lelki zsarnokság bilincseibe verje. Még a keresztre feszített Megváltót is a rut pártoskodás eszközévé teszi ez a sötét sereg, elviszi a korcsmákba utálatos részegek közé korteskedni. Hogy tudta volna hát megbecsülni, hogy ne tette volna hát kortes fogássá a magyar keresztyénség ün-
nepét. Minekünk azonban ilyen körülmények között tartózkodnunk kellett az akkori ünnepléstől. Krisztus palástján civakodni nem akartunk, mert Krisztus részekre nem osztott (I. Kor. 1, 13.) Egy ő és egy az idvesség, a mely ő benne van. Az ő vére minden igazán hívőnek elmossa bü-
neit, felekezeti különbség nélkül. Most azonban midőn a vétkes pártoskodás zaja ez ünnepségre vonatkozólag elcsendesült, fölemeljük mi is szavunkat, hogy megemlékezzünk mi is a magyar ker. egyház alapításáról és fölgondoljuk azokat az áldásokat, melyet hazánk és nemzetünk a ke-
resztyén vallásnak, Krisztusnak köszönhet. Mert a régi róm. kath. magyarok Szűz Máriának aján-
lották ugyan föl, és Mária országának (regnum Marianum) nevezték hazánkat, de mi prot. ma-
gyarok e tekintetben is visszaállítjuk a Krisztus elhomályosított dicsőségét és amint kell is igazság
szerint, ő néki tulajdonítjuk és köszönjük mindazokat az áldásokat, a melyekhez országunk a ker.
vallás révén jutott. Helyesen mondja Péter apostol: „Nincsen senkiben másban üdvösség, mert
nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kell nekünk megtartatnunk.“
Mint az egész világ, ugy a mi *édes hazánk is az Ur Jézus Krisztusnak köszönheti a maga idvességét.*

Jánosi Zoltán.

* Ezt a beszédet 1900-ban írta s tartotta szerző, a mely évben a magyar keresztyénség 900 éves évfordulóját ünnepeltük. A beszéd mely Csel. 4, 12-ön épül és azt fejtegeti, hogy mit köszönhet hazánk az Ur J. Krnak: a földi és mennyei hazát, a hit és erkölcs tisztaságát, nemzetünk művelődését és fentmaradását a mostani istvánnapi alkalomból is felettebb időszertü. Szerk

István király napja.

Országos törvény intézkedik arról, hogy első István királyunk nevenapját az országnak meg kell ünnepelni.

E napon szünetel azért minden ipari és mezői munka és minden más hivatalos foglalkozás. A bíró nem ítél, a közigazgatás nem rendelkezik és zászlók lobognak minden állami és községi épületen.

Az utóbbi időben szokásba jött, hogy az a mi államsegélyes egyházaink tornyáról is hirdessük ezt a nemzeti ünnepet. Iskoláink úgy is hirdetik és jelzik, még a debreceni főiskola is, melynek zászlaja tavaly vigan lebegett ez ünnepen az augusztusi szélben.

De miért ne lenghetett volna, midőn nemzeti ünnepről van szó és mi magyar reformátusok különös súlyt helyeztünk mindig arra, a mi magyar és nemzeti?

És miért ne lenghetett volna, mikor mi a legjobban érezzük annak szükségét, hogy midőn az országban olyan sok van, a mi elválasztja a lelkeket egymástól, s még a templom iskola és maga az állam is mind közreműködnek erre nézve: legyenek olyan alkalmak is, melyeken az ország összes lakosainak szíve összedobbanhasson, minden polgár felekezeti különbség nélkül együtt ünnepelhessen.

S mindennek dacára mégis helyteleníteniünk kell azon körülményt, hogy mi és egyházaink, iskoláink az e napi ünneplésben a törvényben kötelezett határokon túl tüntetőleg részt vegyenek.

Ne értsen bennünket senki félre, ismételjük, hogy az istvánnapi törvényt teljes mértékben respectáljuk s hogy a nemzeti ünnep és nemzeti ünnepek eszméjének sem vagyunk ellene, sőt hangsúlyozni kívánjuk, hogy ilyen ünnepek statuálását mind magunkra mind az államra nézve szükségesnek tartjuk. István király napja azonban nem ilyen vagy legalább is nem ilyen alkalomnak való.

Aug. 20-ika olyan dátum, melyet akár mint írják is körül már lefoglalt magának egy felekezet, a nagy róm. kath. egyház. Nem is a nagy király születése vagy trónl lépésének, a magyar királyság megszületésének napja, hanem egyedül a szentté avatásnak időpontja.

De benső indokok is szólnak ez alkalom ellen.

A magyar államnak nem áll érdekében, hogy a vezérek korát történetéből kitörölje és úgy tüntesse fel az 1000-dik vagy 1001-ik évet, mint a melyben a magyar királyság s vele a többi európai államokkal egyenjogu ma-

gyar állam megszületett. Nekünk saját intézményeink szerint berendezett nemzeti államunk volt már a honfoglalás előtt is, melynek élén az öregebb államfő a gyula, dzsilász állott s melynek hadügyeit a kende vagy vezér intézte, a kit azonban rendesen csak ad hoc alkalomszerűleg választottak.

Géza vezér és István e nemzeti államot felforgatták s helyébe a nyugot európai államformát hozták az államfői hatalom kiszélesítésével, a régiebb nemzeti királyi család detronizálásával.

Ez a forradalom és átalakulás nem lehet teljes indoka és célja egy nagy nemzeti ünnepelésnek.

De nem lehet annak alapja a keresztyén vallás elterjedésétől eltekintve, melyet a ker. felekezetek külön is ünnepelhetnének az István király politikája sem, mert e politikában olyan mozzanatok foglaltatnak, a melyek káros voltát századok óta szenvedjük és ma is érezzük. István az idegenekre támaszkodva alapított dinasztiaát és gyengének ítélte az egynyelvű, az egységes államot. Ilyen hagyományokat mi nem szentesithetünk és nem ünnepelhetünk, a mint nem ünnepelték azt az árpád házi királyok idejében sem őseink, kik előtt a nagy király emléke gyűlöletes vala s akik I-ső László királyunkban találták fel a magyar királyok és nép eszményképét.

De nem ünnepelhetünk különösebb tüntetéssel a törvény kívánalmain túl azért sem, mert ezen nap megünneplésére nézve egyházunk rendeletileg nem intézkedett.

Hogy rend legyen, hogy egyik egyház a másiknak szemére ne vethessen, hogy egyik intézkedő rendelkezéseit a másik fél vagy épen a felentes hatóság ne kritizálhassa, épen ezen mindenkire kötelező utasítás kibocsátását tartom szükségesnek és sürgettem meg teljes tisztelettel.

Azon, hogy melyik nap s melyik dátum legyen nemzeti ünneppé, az első István király napját és aug. 20-at illetőleg ez idő szerint tulajgyunk. Hogy március 15-dikét és október hatodikát még fel kell vennünk e napok sorába, mindnyájan érezzük, erre azért nagy erővel törekedjünk s az ezen irányu törekvéseket gyámolítsuk. De azt is érezzük; hogy ha már István király napja nemzeti ünnep, tenni kell valamit nekünk is e tekintetben és egy közös megalapodásra kell jutnunk. Ha hatóságaink az ünnepen való tényleges részvételre intézkednek, arra nézve, hogy abban mi is szerepet vállaljunk és ez ünnep céljait a nagy nemzeti egység szempontjaiból szolgáljuk s az István király emlékének a felidézésében az állam erőssé tété-

lére vonatkozó mozzanatokot emeljük ki. Vagy pedig ha az rendeltetnék, hogy mi ez ünneplésben részt ne vegyünk, arra nézve, hogy még a zászló kitűzését is mellőzzük. De minden esetben arra, hogy akármelyik esetben egyöntetűen járunk el s mindaddig míg közegyházi utasítás és intézkedés nem történik, a zászlók kitűzésétől, egyházak, iskolák fellobogózásától tartózkodjunk.

Dr. Ferenczy Gyula.

Egy fontos határozat a VII. t.-c. ügyében.

Kivonat.

a felső-szabolcsi ref. egyházmegyének 1907. évi július hó 30—31-én Nyiregyházaán tartott rendkívüli közgyűlése

Jegyzőkönyvéből.

6. szám. Az 1904. év november havának 10. napján megnyílt budapesti országos református zsinat által alkotott VII. t.-cikk szól az országos ref. lelkészi nyugdíj- és özvegy-árva gyámintézetéről. E törvényről, mikor az még mint tervezet került e. m. közgyűlésünk elé, annak idején (1905. május 3—4. napjain tartott közgyűlés 21. sz. jkvében) megadtuk véleményünket s örömmel jelezhetjük, hogy az egyházmegyénk által kifogásolt szakaszok a törvény végleges megalkotásakor, állásponturnak eléggé kedvezőleg vétettek figyelembe. A nyugdíj-törvény azonban — fájdalom — így is, a mint megalkottatott, nagyon fogyatékos és tagjaira más nyugdíjintézetekkel összehasonlítva, súlyos terheket rak. Nem csoda azért ha ellene annyi panasz és elégedetlenség merült fel, főképp a törvény helytelen magyarázata következtében, hogy a ki e feljajdulásokból, vagy az egyik s másik érdekelt és nem érdekelt egyén felszólalásból akarna magának véleményt alkotni a törvény felől: valóságos utvesztőbe tévedne. Tanácsos azért, ha a különböző magyarázatokat, vélekedéseket a törvény ismertetésénél tekintetbe nem vesszük, hanem pusztán a törvény betűihez ragaszkodunk, a mikor leg hamarabb eljutunk az igazi helyes álláshoz, vagyis az esperesi karnak a nyugdíjügyben történt megállapodásához és a törvényre még ennél is nagyobb világosságot vető s a Deb. Prot. Lap 29. számában a gróf Tisza István cikkében foglaltakhoz.

Minthogy a tagsági ivatek idáig minden lelkésznek, a rovatoknak megfelelőleg kitöltve, felszerelve be kellett az esperesi hivatalhoz küldenie, a törvény és utasítás erre vonatkozó részének mellőzésével, leghelyesebb, ha a nyugdíjintézeti tagok járulékaikról, a járulékok befizetésének módozatairól, a nyugdíjintézeti tagok terheinek a törvény keretein belül lehető könnyebbitéséről szólnunk, előre is jelezve, hogy a törvényt míg az törvény, még ha rossz is, tiszteletben kell tartania mindenkinek s az olyan megállapodás, mint némely egyházmegye lelkészeié, mely eltöltja a nyugdíjintézettel szemben kötelező nyilalkozat adását, egyenes megtapodása a törvénynek.

A VII. t.-cikk ismertetésénél, miután az özvegy-árvagymintézetnek minden egyházmegyénkben működő rendes lelkész úgy is tagja, tehát itteni fizetési kötele-

zettségeit, jogait ismeri, ennek csak nyugdíjintézeti részéről szólunk. E szerint lenne a belépési járulék az 1894. évi Jelentő ivatek díjleveleiben megállapított törzsfizetés, ha eddig az ugyan a szabályok megtartása mellett nem helyesbítettett és a kongrua vagyis az összes fizetés 23 százaléka; évi tagdíj a törzsfizetés 1 százaléka; az intézetbe fölvevett tagok állásait fenntartó egyházközségek, testületek részéről az illető törzsfizetések 2 százaléka szintén évi járulék képen, továbbá a törvény 26. §-ának 4, 5, 6, 7. pontjában felsoroltak. Az 1908. január elseje előtt működésben volt és az özvegy-árvagymintézetnek már felvevett tagjai fizetnék belépési járulék címén a kongruával együtt megállapított törzsfizetésük 23 százalékát, továbbá ezen összeg 4 százalékkal számítandó egy esztendei kamatának annyival sokszorozandó összegét, ahány szolgálati éve van az illetőnek. Az ezen összes kamat és 23 százalékos belépési járulék összegezéséből keletkező végösszeg alkotja az illetőknek a nyugdíjintézettel szemben álló egész anyagi kötelezettségét az 1908. előtti időről a mely öt év alatt, öt egyenlő kamatmentes részletben fizetendő.

Hát ez sok! Sok a 23 százalékos belépési járulék, de nem elviselhetetlen, mint tudhatják különösen azok, a kik tagjai voltak a megboldogult helyi özvegy-árva gyámintézeteknek, a melyekbe pl. nálunk Felsőszabolcsban évi jövedelmünk felét, majd fizetésünknek 20 százalékát szolgáltatunk be belépési járulék címén. — Ha nem már a 23 százalékos törzsfizetésnek visszamenőleg a szolgálati év megkezdésétől 4 százalékkal számítandó kamata elviselhetetlen nagy teher, főként idősebb lelkésztársainkra. Hozzunk fel rá példát. A legtöbb lelkésznek nálunk kongruával együtt kerek számban 1600 korona a törzsfizetése. Ez után a 23 százalékos belépési járulék = 368 korona. Ennek évi 4 százalékos kamata 14 korona 72 fillér. Ha tegyük föl: szolgálati éveinek száma 34, a 23 százalékos belépési járulékon kívül fizetnie kell még 34×14 korona 72 fillért, vagyis 500 korona 48 fillért, összesen az 1908. előtti időre 868 korona 48 fillért. Ezt aligha tudja egy nagy családú lelkésztársunk, még ha a fizetést öt esztendőre oszthatja is — kamatmentesen — be, megfizetni, miután e mellett az évi tagdíjakat is be kell adnia özvegy-árva gyámintézetnek, nyugdíjintézetenek. Epen ezért keresnünk kell a módozatokat, melyek a törvény keretein belül kivihetők, jogokat sem sértenek, a terhek viselését könnyebbé teszik. Ez pedig úgy volna leghevesebben megoldható, ha a 23 százalékos belépési járulékot az 1908. év előtt szolgált és az ezután szolgálathoz lépő nyugdíjintézeti tagok fizetnék önmaguk, az 1908. előtt már hivataloskodott tagok 23 százalékos törzsfizetésének, szolgálati éveik szerint számítandó 4 százalékát pedig fizetné a közegyház, a nyerendő államsegélyből, még akkor is, ha netalán e teher elvállalásával egyéb kielégítésre váró szükségek halasztást szenvednének is. Vagyis, hogy az említett példára visszatérjünk, 1600 korona törzsfizetést véve számításunk alapjául: fizetne az intézeti tag 23 százalékos belépési járulékba önmaga öt év alatt kamatmentesen 368 (Háromszázhatvannyolc) koronát; az 1908. előtti időkre eső összeget, pl. 34 szolgálati évnél 500 korona 48 fillért az egyetemese egyház, mely utóbbi járulék aztán természetesen a szolgálati idő szerint módosul. E megoldás senki sérelmével nem járna, meé hiszen a 23 százalékos belépési járulékot az 1908. év előtt szolgáltak épen úgy fizetnék, mint a kik 1908. után lépnek be, a teher is elviselhetőbb lenne, az

egyetemes egyház is megjutalmazná némileg az idősebb szolgálókat, a kik immár három zsinat vajudását látsák, három törvényhozás alkotását vitték be sokszor nagy keserőségek között az életbe. Így egyenlítettethetnek ki az idős és ezután szolgálatba s nyugdíjintézetbe lépő tagok között meglevő különbözet, a község által fizetett összeg ellenértékéül az idősekkel szemben ott állván az ifjui évek kevés száma, tettereje. E megoldáshoz pedig egyéb nem szükséges, mint jó akarat egyházi fensőbb hatóságainktól. Ugyancsak az idősebb — 60 éven felül — levők érdekében szükséges, hogy azok, akik már egy hosszú és küzdelmes élet vége felé járnak, ha elebb elhalnának, mint nyugdíj-jogosultságok bekövetkeznek, családjuk megfelelőleg kárpótoltassék.

Az előadottak alapján, tekintetbe véve az egyházkerületünk által a törvények életbeléptetésére vonatkozó „Utasítások“-at :

1. Fölkéri egyházmegyei közgyűlésük a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést, hasson oda a konventnél, hogy az 1908. éz előtt szolgálatban lévő és az özvegyárvagymintézetbe már fölvetett nyugdíjintézeti tagok törzsfizetése 23 százaléka után, 4 százalékkal számítandó belépési járulékot, a szolgálati évek számának megfelelőleg a nyert vagy nyerendő államszegélyből az egytetemes egyház fedezze.

2. Fölkéri e. m. közgyűlésünk a főtiszt. e ker. közgyűlést, hasson oda, hogy a 60 évet már betöltött nyugdíjintézeti tag 1914. január 1-je előtt, tehát a nyugdíjtörvény gyakorlatba léptetése előtt hal meg, családjának az általa addig tett befizetések kamat nélkül visszatéríttessenek. Ha ugyanis azok családja, a kik 5 vagy 10 szolgálati év letelte előtt halnak meg, végkielégítést nyer: — méltányos, hogy az idősebb koruk családja is kárpótoltassék némileg.

3. Amennyiben a törvény 19. §-a és az ügyrend 127. §-a alapján az özvegyi járadékok és árvasegélyek összegéből levonható részletekre nézve nincs kétségtelen megállapodás arra, hogy a gyámintézet mai rendes tagjainak eshetőleges özvegyeitől és árváitól is levonható az 5 éven belül eshetőleg ki nem fizetett részletek, melyek pedig már csak a lelkészi nyugdíj javára tartoznak: ez okból fölkéretik a konvent, adjon megnyugtató magyarázatot e pontra nézve és pedig úgy, hogy a mostani orsz. özvegyárvagymintézet tagjainak eshetőleges özvegy árva segélyéből semmi le nem vonható; sőt az ujonnan belépő tagok eshetőleges özvegyei és árvái illetőségéből is 5 éven belül be nem fizetett részlet csak 10%-ra vonatkozik, mely addig is az özvegyárva gyámintézet belépési járuléka volt. Amennyiben pedig a konvent e magyarázatra magát illetékesnek nem tartja, intézkedjék a magát csak elnapolt zsinat összehívása tárgyában.

4. Az e. m. nyugdíj-bizottság tagjait tavaszi közgyűlésünk megválasztván, a nyugdíjintézeti pénzek kezelésével Veress János közpénztárnok bizatik meg.

5. Felhivattatnak a belépésre kötelezett tisztviselők állását fentartó gyülekezetek, hogy az általuk fentartott nyugdíjköteles rendes állások törzsfizetésének 2 százalékát, mint állandó évi járulékot, már az 1908. évtől kezdve állandóan vegyék fel költségvetésükbe és minden évben szeptember 1-ig küldjék be az e. m. pénzkezelőhöz.

6. Utasittatnak a lelkészek, hogy minden évben a virágvasárnapi délelőtti istentisztelet alkalmával a nyugdíjintézet által szolgált nemes cél fölemlítése mellett adakozásra hívják fel a hiveket s a begyűlt per-

selypénzeket és adományokat az e. m. nyugdíjintézeti pénzkezelőhöz haladéktalanul küldjék be.

E határozat hozzájárulás végett a magyarországi összes ref. egyházmegyéknek megküldetni, a főtiszteletű e. kerületi közgyűlésre pedig fölterjesztetni rendeltetik.

Kiadta Ramocsaházán, 1907. augusztus hó

Erdélyi Imre,
e. m. aljegyző

Az Országos Református Nyugdíj és Özvegy árva gyámintézet.

A mint a nyugdíjintézeti alapszabályokat elolvastam azonnal meggyőződtem, hogy nekünk nyugdíjintézetre szükségünk nincsen. Állításomat bizonyítom. 18 éve, hogy pap vagyok. 1600 korona fizetésem van. A nyugdíjintézetbe kell fizessek öt esztendő alatt az 1908-ik évtől kezdve :

1. Belépési járuléka, a fizetésem 23 %-a 368. k.
2. Ennek 18 évi hátralékos, 5 évi, tehát 23 évi 4 % kamatja 345 k. 3. 18 évi hátralékos és 5 évi, tehát 23 évi 1 % tagdíj 368 k. Összesen : 1081 k.

4. 17 évi 1 % tagdíj 272 k. Összesen : 1358 k.
5. Az egyháztól lelkész fizetése után 22 évi 2 % tagdíj 704 k. 6. Az egyháztól 22 évi perselypénz 40 k. Összesen : 2097 k.

Tehát a nyugdíjintézetbe 5 év alatt kell fizessek 1081 koronát, egy évre 216 koronát, 64 éves koromig ha ugyan megérem, 1353 koronát, az egyházzal együtt 2097 koronát.

Az erdélyi református egyházkerületben van 523 lelkész. Ezek közül 40 éven felüli szolgálata van 55-nek. Tehát mielőtt a 64 éves kort elérné 468 meghal, azoknak a nyugdíjintézetbe fizetett pénze elvesz. Az a lelkész, aki egyházában 64 éves koráig szolgál, annak anyagi viszonyai rendezettek, gyermekei célt értek, arra a néhány esztendőre, a mi életéből hátra van, nem költözik ki a papi lakásból, nyugdíját nem veszi igénybe és így a nyugdíjintézetbe fizetett pénze elvesz. Ez már magában bizonyítja, hogy olyan nyugdíjintézetünk van, a melybe csak fizetünk, de a melyből nyugdíjat nem kapunk soha !

Az alapszabály egyszerűnek nevezi azt a 4 százalékos kamatot, a melyet a belépési járuléka után szolgálati időnk kezdetétől fizetnünk kell. Bizony nem egyszerű az ! A mint kimutattam 368 koronának 345 korona a 23 évi kamatja. Hát a kinek 20—30 esztendeje, hogy pap, annak az egyszerű 4 százalékos kamatja felülmúlja a 23 százalékos belépési járulékot : Igazságtalan is a 4 százalékos kamat. Azoknak a lelkészeknek, akik 1—10 évig szolgáltak, ha vannak is gyermekeik, azok kicsinyek, kevés kiadásuk van rájuk, míg nekünk a kik 20—30 éve papok vagyunk, épen most van legtöbb kiadásunk gyermekeink taníttatására, mégis mi kell fizessünk 20—30 évi 4 százalékos kamatot a belépési járuléka után öt esztendő alatt.

Az egyházközségek is kell fizessenek évenként a lelkész fizetése után 2 százalékot a nyugdíjintézetbe és ezen kívül a virágvasárnapi perselypénzt. Hogy az egyházközség mire fordítsa jövedelmét, azt maga határozza meg, azt felettes hatósága nem rendelheti meg. Hát azt olyan egyházközségek, a melyek jövedelmükből alig

tudják fedezni kiadásait, miből fizessenek még a nyugdíjintézetbe is?

A konvent rólunk, nélkülünk határozott. A mikor a nyugdíjintézet alapszabályokat megkésztette, le kellett volna küldje tárgyalás végett az egyházmegyékhez, a mint a zsinati törvénytervezetet is leküldötte. A miniszter által megkésztett törvényjavaslatot az országgyűlésen nem fogadják el abban az alakjában a melyben előterjesztik, hanem tárgyalják, változtatnak rajta s a mikor az országgyűlés elfogadta, akkor lesz törvény belőle. Így kellett volna tegyen a konvent és a nyugdíjintézet alapszabályaival. Ha a mi véleményünket is meghallgatta volna, akkor nem csinált volna meg egy olyan nyugdíjintézetet, a melyből soha senki nyugdíjat nem kap.

Hogy mennyire számítás és meggondolás nélkül csinálta a konvent a nyugdíjintézetet, a fennebb irtakon kívül bizonyítja az is, hogy azok a lelkészek, a kik 65 évesek ha az özvegy-árvai gyámintézet tagjai, ha nem akarnak, nem kell belépjenek a nyugdíjintézetbe, de ha belépnek, akkor meg kell fizessék a 23 százalékot belépési járulékot, 40 évi 1 százalékos tagdíjat s mindakettőnek 40 évi 4 százalékos kamattal. Tehát: 1. 23 százalék belépési járulék 368 k. 2. 40 évi 1 százalékos tagdíj 640 k. Összesen 1008 k.

3. Ennek 40 évi 4 százalékos kamata 1600 k. Összesen: 2608 k.

E befizetésért kap 1600 korona nyugdíjat!

Lássuk most az özvegyárvai gyámintézetet, a melyhez a nyugdíjintézetet hozzákapcsolták.

Mindakettőbe kell fizessék az 1908-ik évtől kezdve.

1. A nyugdíjintézetbe 23 százalék belépési járulék 368 k. 2. A nyugdíjintézetbe 23 évi 4 százalékos kamata a belépési járulék után 345 k. 3. A nyugdíjintézetbe 23 évi 1 százalékos tagdíj 368 k. 4. Az özvegyárvai gyámintézetbe 5 évi 3 1/2 százalékos tagdíj 120 k. Összesen: 1201 k.

5. A nyugdíj és özvegyárvai gyámintézetbe 17 évi 3 1/2 százalékos tagdíj 952 k. Összesen: 2158 k.

6. A nyugdíjintézetbe az egyház 22 évi 2 százalék a lelkész fizetése után 704 k. 7. A nyugdíjintézetbe az egyház 22 évi perselypénz 40 k. Összesen 2897 k.

A nyugdíj és az özvegyárvai gyámintézetbe 5 év alatt kell fizessék 1201 koronát. Egy évre az 1600 korona fizetéséből a nyugdíjintézetbe 216 koronát, az özvegyárvai gyámintézetbe együtt 240 koronát. Azok a gazdag konventi papok és urak, a mikor a nyugdíjintézetet megcsinálták nem gondoltak arra a szegény 1600 korona fizetésű papra, a ki három, négy gyermeket, tanítást. Ha a nyugdíjintézetbe öt esztendőn keresztül minden évben 216 koronát kell fizessék az 1600 korona fizetéséből, miből éljek? Miből tanitassam gyermekeimet? Sohasem egyezem bele abba, hogy a fizetéséből a nyugdíjintézetbe levonjanak! Ha azt az 1081 koronát amit öt esztendő alatt a nyugdíjintézetbe kell fizessék és a 17 év alatt fizetendő 272 koronát takaréktárba tehetném, akkor kamatos kamattal 64 éves koromban, legkevesebb háromezer koronám volna, így pedig a nyugdíjintézetbe fizetett pénzem elvesz.

Az özvegyárvai gyámintézet fennáll tíz év óta. Ez idő alatt özvegy lett 92, árva 102. Az özvegyárvai gyámintézet alapszabálya II. f. 12 szakaszában ez van írva: „Az özvegyi évjáradék összege egyelőre 10 év tartamára és 500 koronában állapítatik meg, mely összeg azonban a jelen szabályzat 30 szakaszában jelzett revízió eredményéhez képest 10 év múlva feljebb is emelhető“ 30 szakasz. „Jelen szabályzat az 1906 évi

január hó 1-én lép életbe és 10 évenként revízió tárgyát képezi“. Tehát a konventnek kötelessége volt az özvegyárvai gyámintézetet revideálni, az özvegyek és árvák nyugdíját fennebb emelni, s a helyett hogy ez iránt való kötelességét teljesítette volna megcsinálta a teljesen szükségtelen nyugdíjintézetet. Az özvegy 500, az árva 100 korona nyugdíja még kenyérre sem elég! Abból meg nem élhetnek! Hanem ha a teljesen szükségtelen nyugdíjintézet helyett megtartják magára az özvegyárvai gyámintézetet és abba az eddig befizetett 10 százalék mellé még 20 százalékot belépési járulékot fizetünk kamattal nélkül, öt esztendő alatt, évenként 4 százalékos tagdíjjal az 1908-ik évtől kezdve az egyház a 2 százalékot és az perselypénzt, a közalap jövedelmének 5 százalékát akkor az özvegynek 1600, az árvának 300 korona nyugdíja lenne, abból megélhetnének, de az 50 korona alamizsnából nem.

Nyugdíjintézetre szükségük van az állami hivatalnokoknak, tanároknak, vasuti — posta, — adóhivatalnokoknak, a kik rendszeres munkát végeznek, mindennap hivatalban vannak, házbéres házakban laknak, de azoknak nyugdíjintézetük össze van kötve az özvegyárvai gyámintézettel, úgy, hogyha valamelyik közülök meghal, az özvegye annyi nyugdíjat kap, a mennyi az eltöltött szolgálati időre járna, ha férje nyugalomba menne.

Ha a nyugdíjintézetet okvetlen fenn akarják tartani, akkor, ha nyugalomba menése előtt férje meghal, az özvegy 500 korona, árva 100 korona nyugdíján felül kapjon még annyi nyugdíjat, amennyi férje eltöltött szolgálati idejére járna, ha nyugalomba menne. De ebben az esetben is törölni kell a 4 százalékos kamatot; a belépési járulék 20 százalék legyen, az évi 4 százalékos tagdíjat csak az 1908-ik évtől kezdve fizessük. Így átalakítva meg lehetne tartani a nyugdíjintézetet, de a mostani alakjában nem!

Bebizonyítottam azt hogy olyan nyugdíjintézetre mint a milyen megállapítva van, szükségünk nincsen, mert abból nyugdíjat nem kap soha senki. Szükségünk van a megerősödött özvegyárvai gyámintézetre, vagy a megváltoztatott nyugdíjintézetre. A nyugdíjintézetet még csak 1908-ban akarják életbe léptetni, addig van idő, hogy visszavonják s helyette a megerősödött özvegyárvai gyámintézetet tartsák meg, vagy a nyugdíjintézetet, úgy a mint fennebb leirtam átalakítsák, de ebben a mostani alakjában meg nem maradhat.

Felhívom lelkésztársaimat, ha igazaknak tartják, pedig annak kell tartásuk, a mit irtam: úgy nyilatkozzanak lapokban, egyházmegyei gyűléseken, vagy más összejöveteleken. Tüzzék ki tárgyalásra az Országos Református Lelkészegyesület szeptember havában tartandó alakuló gyűlésén. Egy ember nem sokat tehet, de ha egyesülünk győznünk kell!

Anonymus Transylvanicus.

TANÜGY.

A mezőturi ref. főgymnázium értesítője az 1906—7-ik évről.

Szerkesztette Borsos Károly igazgató. A testes, 225 lapból álló füzetet Fejér Lajos tanár szabad elő-

adása: A görög, latin remekírók és mai műveltségünk nyitja meg. Első részben figyelemre méltó polémia van a klasszikus műveltség ellenzői ellen. Bebizonyítván, hogy a klasszikus iskolák fogyatkozásai a többi iskoláknál is megvannak s itt igen ügyes érvelés található a klasszikus nyelvek nehéz volta ellen, mint a melyek mérő fokai ama szellemi képességeknek, melyre a gymnáziumot végzett ember társadalmi állásában szükség van s így a társadalmi selectió eszközei, előadó nagyon finoman megkülönbözteti az egyetemese indokot („Nagy Én”) az egyesek érdekétől („Kis Én”). Egyesek egyéni indokokból kiálthatnak peresítést a klasszikus nyelvek tanítása ellen, hiszen tény, hogy más célja volt azoknak korszakunként pl. a középkor első és 2-ik felében, a humanismusban, mely manapság megszűnt. De az egyetemese, nagy cél változatlan volt és az ma is: egységes európai kultúra el sem képzelhető sem a multban, sem a jelenben klasszikus műveltség nélkül. A mi Európa népeit összeköti, mondja igen szépen, az a közös antik hazából származás. Egyformán gondolkozunk, mert mi, európaiak, mindnyájan a közös szellemi anyának vagyunk gyermekei s ezt nevezzük mi európai kultúrának, míg a mely népek más kultúrához tartoznak, legyenek miveltek vagy miveletlenek, sem egymást nem értik meg, sem minket. A mai kultur ember a multnak eredménye, a mely mult nem vészett el, hanem megvan bennünk. Ennek a műveltségnek történelmi feltüntetése a gymnázium feladata, mely célt legszemléletesebben a klasszikus auctorok fordítása szolgálja. Ilyen magas szempontból felfogott értékeléséhez még a klasszikus nyelvek formális tökéletességét, a görög és latin szellemnek az egyeniségre, esztetikai érzésre stb. gyakorolt befolyását említven s ezt jeles emberek példáin igazolva, végül Zielinski után az ő kéornak a mai tudományokra es művészetekre gyakorolt hatását érinti a szerző. Szép értekezése külön füzetben is megjelent.

Ez ismertetés írójának pusztán annyi megjegyzése van, hogy a klasszikus nyelvek tanításának az a módszere, mely most divatban van, mind eme magas szempontokat nem tartja figyelembe. Tulteng a grammatizálás, melynek legfőleg a nyelvtörténeti fejlődésnél lehet meg érteke s melynek szak szerint több indoka lehet az indogermán nyelveknél, mint nálunk, magyaroknál; ellenben nagyon kevés a fordított anyag, mely a klasszikus kor gondolatvilágát megismertetni hivatva van, vagyis épen az, amelynek alapján a műveltség történeti fejlődését megismerni lehetne. Ezért van aztán hogy latin és görög tanulmányainak önképzés nélkül senki nem veheti hasznát, a gymnáziumban nem szerezh senki pl. kellő készséget arra, hogy csak a mi latin emlékeinket is olvasshassa, még kevésbé ahhoz, hogy a latin, mint tudományosan képzett emberek nemzetközi érülkőzésének nyelve megmaradhasson. S ezért szorítják azt ki mindinkább a modern nyelvek. Véleményem szerint épen manapság, midőn olyan sokan gondolkoznak a nemzetek egymással érülkőzésének megkönnyítésén, fentartandók a humanista gymnáziumok, mint a melynek a nemzetek között is mintegy összekötő kapesot képeznek. Az üzleti élet tegye bár szükségessé a modern nyelvek tanítására felépített iskolákat, a magasabb tudományos szempont, pláne, ha egy kis gyakorlati haszonnal is összeköthető lenne, nemcsak megmaradását biztosítja a mai gymnáziumnak, hanem esetleg újabb, szebb jövőt is nyit fel előtte. Hatalmas érvel szolgálta különben a középiskolai oktatás védelméhez Borsos Károly igazgató is évmegnyitó beszédében, mikor a középiskolai nevelés céljaul nem

a pusztá praktikus hasznossági elvet, hanem az erkölcsi jellem kiképezését ismeri el, a milyen jellemekre nekünk magyaroknak is oly igen szükségünk van s e tekintetben a középiskola minden tárgya az értelem, érzelm és akarat összhangzatos kiképezésére irányul. Igaza van. Épen a közélet vezetőinek van szükségé mai üzér világunkban arra az erkölcsi jellemre.

A második értekezés Szivák János székfoglalója: Magyar motivumok a német költészetben. Úgyesen gyűjt össze idevonatkozó adatokat, hogy ez által a német irodalmat kedvező színben mutassa fel s megkedveltesse a sokszor iránta ellenszenvvel viseltető ifjúsággal.

Ez után az értesítő kimerítően számol be az intézet évi életéről, jó részt Borsos Károly igazgató összeállítás alapján. A selectió munkáját ama pedagógiai elvnek megfelelőleg oldotta meg az intézet, hogy az alsóbb osztályokból utasított több tanuló más pályára, mialatt felsőbb osztályokban nagyobb engedékenység látszik. Az első osztályban 65 osztályozott növendék közül 11 az elégtelen, tehát 17 százalék, a 4-ik osztályban 39 közül elbukott 4, tehát 10 százalék, a 7-ik és 8-ikből senki. Az összes tanulók száma 253, ennek 9 százaléka az elbukottaké. Különben az év végi elégtelen osztályzatokat egy három tagu bizottság bírálta el. Azt is helyesnek ismerem el, mit az igazgató bucsuszava az ifjúsághoz mond, hogy a munka az itélkezésnél mindig irányadó. A jeles tehetségű csak akkor teljesíti kötettségét, ha jelesen tanul, gyengébb tehetségű gyengébb eredmény kivásával is megtette kötettségét. Erettségít tettek 15-en mindannyian sikerrel.

Örvendetes megemlést igényel az intézet fejlődése. Ez évben rendszeresített az egészségügyi és tornatanári állás, valamint javított a zenetanár fizetése 400 koronával. Rendszeresen tanított a gyorsírás és francia nyelv. Kilátásba van helyezve tornaterem, rajzterem, könyvtár és igazgatói lakás építésére nagyobb államsegély.

A rendes iskolai ünnepélyeken kívül rendeztek helyben két ismeretterjesztő előadást, melynek egyikén adta elő Fejér Lajos fenti értekezését, a másikon pedig Kocsis Gábor beszélt az újabb sugárzásról, továbbá rendeztek egy diákhangversenyt; amazok 254.73-ennek 109.60 k.-t. hoztak be a zenalap és ifjúsági segélygyűlés számára, mely utóbbi 698 kor. pénzsegélyt, ezen kívül könyv s gyógyszerári segélyt osztott ki. Nem csak helyben teljesítette az intézet kulturális feladatát, hanem átrándult haogversenyre Turkevébe is, melynek erkölcsi sikerét Gergely Antal ig. tan. elnök előadása is növelte, anyagiakban pedig 772.87 k.-át. jövedelmezett, mely összegnek 4000 koronára kiegészítését ígerte meg Turkeve városa. Itt kell megemlítenünk az intézet tanulmányi kirándulását Fiuméba. 40 tanuló ment 3 tanár vezetésével az utra, személyenként 30 kor. költséggel, melynek fedezésére a közönség 301 koronát adományozott. Az ut történetét megírta Vasadi Balog György tanár az évkönyv számára.

Kegyelttel kell megemlítenünk az adakozásokat. Így Ádám Imre ügyvéd 4000 koronás alapítványt tett egy jó tanuló teljesen ingyenes ellátására, megemlíthető továbbá Mezőtúr városának 2000 koronás Rákócyalapítványa és több kisebb adomány. Szép gyarapodást vett a könyvtár. Jórésztvétele útján 321 művet szereztek be, ezenkívül néh. Kis Lajos turkevei főjegyző 104 műből álló értékes könyvtárat hagyományozott az intézetnek.

Sok mindenről lehet még említést tenni a gondosan összeállított gymn. értesítőből, mely a haladás,

fejlődés jele.* Legyen Istennek segedelme e negyedfél százados intézettel, hogy legyen az a tudományok fátylavívője s ref. egyházunk egyik erőssége.

L. S.

KÖZÉLETÜNK.

Lelkész beiktatás.

A békési ref. egyház kebelében f. hó 11-én diszes ünnepség folyt le. Ugyanis ekkor tartatott meg Nt. Vincze Ödön ujonnan elválasztott lelkész hivatalos beiktatása.

Amint megkondultak az isteni tiszteletre hívogató harangok, a nép nagy csoportokban vonult az Isten házába hogy új lelkészének ragyogó szónoki képességében gyönyörködjenek.

Felzeng az ajkakon a Te benned biztunk eleitől felséges melodiája s bizony-bizony nem egy szemből hullottak örömkönyvek mint tanubizonyságai annak az igaz szeretetnek, melylyel a ref. hívek rakaszkodnak nt. Vince Ödönhöz.

Elhallgatnak az ének hangjai s az egyházmegyei kiküldött Nt. Papp Imre hódmezővásárhelyi lelkész emelkedik fel s fennszárnyaló beszédében buzdítja bátorítja beiktatandót, hogy mint eddig, úgy ezután is a Krisztusnak legyen vitéz harcosa, övezze fel derekát igazmondással felvévén a hitnek paizsát, az idvességnek sisakját, és a lelkifegyvert Istennek beszédét, hogy a gonosznak minden tüzes nyilait megolthassa, inti a gyülekezet minden tagját hogy békességgel, szeretettel legyenek egymás irányában, fogadják szívökbe új lelkészöket s lelkipásztoraik vezérlése alatt haladjanak az alatt a zászló alatt, a melylyel küzdve Istennek országa valósul meg e földön.

A nagy hatást ért beszéd után ismét megzendül az ének. „A ki a felséges Urnak lakozik oltalmában.”

Majd Nt. Vince Ödön előfohásza ragadja magával a lelkeket Isten zsámolyához. — áldást kérve magára, mint a Urnak erőtelen szolgájára.

Beköszöntő beszédének alapigéjét három helyről vette fel: Máté XII-18, Lukács X. 25. 27, János VII-12 ;

Bevezetésében ecseteli azt az örömet, mely lelkét magával ragadta, midőn mint városunk szülötte úgy állhat meg a szószéken, miként a szülei házhoz vissza térő fiu, lelkének szép álma valósult meg most, mert hiszen vágyva vágyott vissza szülőföldjére, az erre szálló felhők a költöző madarak mind-mind egy-egy sohaját hozzák ide s most a vágyódó szív megnyugodott s azt óhajtja, hogyha az Ur szavára menni kell, e föld porába vegyüljenek az ő porai is.

Majd fejtegeti a hív lelkész hármastisztét: 1, Istennek szolgálja s nem embereké; 2, Nem a maga hanem a Krisztus tudományát hirdeti. 3. Egyedül Isten akarata vezérli s nem az emberek tetszése.

Ismét felszáll a fohász ajkáról kérve Isten áldó kegyelmét a gyülekezet minden tagjára.

Hatalmas szónoki képessége érzelmeinek a szív mélyéről való fakadása a hallgatóságot lebilincselte,

* Többek között az Értesítő stílusáról is, melyet a Mezőtur és Vidékében tanított szakértő toll. Hovatartozás.

egyházi beszédjének eszmékben való gazdasága, ragyogó stylusa magához, az ő gondolat világához vitte mindenkinél lelkét, s a legemelkedettebb hangulatban s örömtől áthatott kebelével hagyták el a hívek a templomot.

Istenisztelet után a presbyterium diszgyűlést tartott, melyen a közönség köréből is sokan vettek részt.

Az elnöki megnyitó után az egyház megyei kiküldött buzdító beszédét intézett mindkét lelkipásztorhoz, kérve őket, hogy haladjanak karöltve a békés munka útján s egyedüli céljuk diszes gyülekezetük felvirágoztatása legyen.

Ezután elnök — lelkész Nt. Kecskeméti Ferenc igaz szívből fakadó beszédében fejtegette, hogy csak az együttérző lelkek képesek előbbvinni úgy a társadalmat mint az egyházat, a tehát egyedüli óhaja, hogy a presbyterium minden tagjának szeretete legyen az az elválasztó pont, a melyből kezdődőleg az égi béke költözzék a szívekbe s vegyen ott örök lakozást.

Majd nt. Vince Ödön emelkedik szólásra, ki szívének teljességéből áramló, mélységes szeretettől áthatott szavaiban elmondá, hogy minden vágya az, hogy e nemes gyülekezet előhataladjon s ennek jólétéért, ennek boldogságáért ha kell életét is feláldozza.

Délben az egyházmegyei kiküldött tiszteletére a beiktatott lelkész ebédet adott, melyen többen részt vettek s mely is emelkedett hangulatban a késő délutáni órákban ért véget.

Még csak egyet!

Békés ref. egyháza, ha annak hívei kebelébe a szeretet beköltözik, haladni fog a fejlődés útján előre ha a pártviszályok ádáz dühe megszűnik s pásztor és nyály egy akarattal, egy szívvvel, lélekkel törekednek megszüntetni a szakadékokat, melyek nem áthidalhatatlanok, ha a szeretet mely mutatkozott vasárnap nem zengő érez és pengő cimbalom, akkor az Isten áldó kegyelme leszáll e gyülekezetre. Adja a szeretet hatalmas Isten, hogy legyen Nt. Vincze Ödön az, a ki mint Nőé galambja — a béke olajágát hozta legyen magával egyházukba községükbe!

Az Isten tegye áldásossá közöttünk leendő működését! . . .

B.

Lelkész beiktatás Orosziban. Két izben is hirdettetett pályázat a vámos-oroszi lelkészi állomásra. A második választás alkalmával egyhangulag Ince Zoltán szatmárnémeti lelkész személyében állapodtak meg a hívek. A beiktatásra kiment a szatmárnémeti énekkar s gyönyörű énekszámával emelte ezt a szépen sikerült ünnepélyt, melynek hőse maga a beiktatott lelkész volt, kinek mi is tiszta szívből hosszú boldog életet, sikeres szolgálatot kívánunk.

Toronygömbtétel Tiszabecsen.

Ritka örömnappja volt e hó 11-én a szatmári ref. egyházmegye egyik szép multu, neves gyülekezetének, Tiszabecsnék. E napon d. u. 4 órakor tételre fel ünnepélyesen az ujonnan épülő templom tornyára a gömböt kakt és csillagot. Már a délelőtti óráiban s előző napon is nagy volt a sürgős forgás, készülődés minden háznál s az utcákon, különösen Rákócy-utcáján, hol a templom áll, hogy a közelből-távolból meghívott vendégeket külsőkép is méltóan fogadhassák.

Az óriási sokaságot 4 órakor harangok zúgása figyelmeztette, hogy az ünnepély kezdődik s minélutánna a botpaládi és tiszaujlaki zenekarok eljátszották

5 kor.

adása: A görög, latin remekírók és mai műveltségünk nyitja meg. Első részben figyelemre méltó polémia van a klasszikus műveltség ellenzői ellen. Bebizonyítván, hogy a klasszikus iskolák fogyatkozásai a többi iskoláknál is megvannak s itt igen ügyes érvelés található a klasszikus nyelvek nehéz volta ellen, mint a melyek mérő fokai ama szellemi képességeknek, melyre a gymnáziumot végzett ember társadalmi állásában szükség van s így a társadalmi selectió eszközei, előadó nagyon finoman megkülönbözteti az egyetemes indokot („Nagy Én“) az egyesek érdekétől („Kis Én“). Egyesek egyéni indokokból kiálthatnak pereatot a klasszikus nyelvek tanítása ellen, hiszen tény, hogy más célja volt azoknak korszakoként pl. a középkor első és 2-ik felében, a humanismusban, mely manapság megszűnt. De az egyetemes, nagy cél változatlan volt és az ma is: egyetemes európai kultúra el sem képzelhető sem a multban, sem a jelenben klasszikus műveltség nélkül. A mi Európa népeit összeköti, mondja igen szépen, az a közös antik hazából származás. Egyformán gondolkozunk, mert mi, európaiak, mindnyájan a közös szellemi anyának vagyunk gyermekei s ezt nevezük mi európai kultúrának, míg a mely népek más kultúrához tartoznak, legyenek miveltek vagy miveletlenek, sem egymást nem értik meg, sem minket. A mai kultur ember a multnak eredménye, a mely mult nem vészett el, hanem megvan bennünk. Ennek a műveltségnek történelmi feltűnése a gymnázium feladata, mely célt legszemléletesebben a klasszikus auctorok fordítása szolgálja. Ilyen magas szempontból felfogott értékeléséhez még a klasszikus nyelvek formális tökéletességét, a görög és latin szellemnek az egyenlőségre, esztetikai érzésre stb. gyakorolt befolyását említve s ezt jeles emberek példáin igazolva, végül Zielinski után az ő kéornak a mai tudományokra es művészetekre gyakorolt hatását érinti a szerző. Szép értekezése külön füzetben is megjelent.

Ez ismertetés irójának pusztán annyi megjegyzése van, hogy a klasszikus nyelvek tanításának az a módszere, mely most divatban van, mind eme szempontokat nem tartja figyelemben. Tulteng a grammatizálás, melynek legtölebb a nyelvtörténeti fejlődésnél lehet meg értéke s melynek szak szerint több indoka lehet az indogermán nyelveknél, mint nálunk, magyaroknál; ellenben nagyon kevés a fordított anyag, mely a klasszikus kor gondolatvilágát megismertetni hivatva van, vagyis épen az, amelynek alapján a műveltség történeti fejlődését megismerni lehetne. Ezért van aztán hogy latin és görög tanulmányainak önképzés nélkül senki nem veheti hasznát, a gymnáziumban nem szerezenki pl. kellő készséget arra, hogy csak a mi latin emlékeinket is olvasshassa, még kevésbbé ahhoz, hogy a latin, mint tudományos képzett emberek nemzetközi érülkőzésének nyelve megmaradhasson. S ezért szoritják azt ki mindinkább a modern nyelvek. Véleményem szerint épen manapság, midőn olyan sokan gondolkoznak a nemzetek egymással érülkőzésének megkönnyítésén, fentartandók a humanista gymnáziumok, mint a melynek a nemzetek között is mintegy összekötő kapesot képeznek. Az üzleti élet tegye bár szükségessé a modern nyelvek tanítására felépített iskolákat, a magasabb tudományos szempont, pláne, ha egy kis gyakorlati haszonnal is összeköthető lenne, nemcsak megmaradását biztosítja a mai gymnáziumnak, hanem esetleg újabb, szebb jövőt is nyit fel előtte. Hatalmas érvet szolgáltatott különben a középiskolai oktatás védelméhez Borsos Károly igazgató is évmegnyitó beszédében, mikor a középiskolai nevelés céljául nem

a pusztá praktikus hasznossági elvet, hanem az erkölcsi jellem kiképezését ismeri el, a milyen jellemekre nekünk magyaroknak is oly igen szükségünk van s e tekintetben a középiskola minden tárgya az értelem, érzelem és akarat összhangzatos kiképezésére irányul. Igaza van. Épen a közélet vezetőinek van szüksége mai üzér világunkban arra az erkölcsi jellemre.

A második értekezés Szivák János székfoglalója: Magyar motivumok a német költészetben. Ügyesen gyűjt össze idevonatkozó adatokat, hogy ez által a német irodalmat kedvező színben mutassa fel s megkedveltesse a sokszor iránta ellenszennvel viseltető ifjúsággal.

Ez után az értesítő kimerítően számol be az intézet évi életéről, jó részt Borsos Károly igazgató összeállítása alapján. A selectió munkáját ama pedagógiai elvnek megfelelőleg oldotta meg az intézet, hogy az alsóbb osztályokból utasított több tanulót más pályára, mialatt felsőbb osztályokban nagyobb engedékenységgel látszik. Az első osztályban 65 osztályozott növendék közül 11 az elégtelen, tehát 17 százalék, a 4-ik osztályban 39 közül elbukott 4, tehát 10 százalék, a 7-ik és 8-ikből senki. Az összes tanulók száma 253, ennek 9 százaléka az elbukottaké. Különben az év végi elégtelen osztályzatokat egy három tagu bizottság bírálta el. Azt is helyesnek ismerem el, mit az igazgató bucsuszava az ifjúsághoz mond, hogy a munka az itélkezésnél mindig irányadó. A jeles tehetségű csak akkor teljesíti kötetességét, ha jelesen tanul, gyengébb tehetségű gyengébb eredmény kivívásával is megtette kötetességét. Érettségítettek 15-en mindannyian sikerrel.

Örvendetes megemlést igényel az intézet fejlődése. Ez évben rendszeresített az egészségügyi és tornatanári állás, valamint javított a zenetanár fizetése 400 koronával. Rendszeresen tanított a gyorsírás és francia nyelv. Kilitásba van helyezve tornaterem, rajzterem, könyvtár és igazgatói lakás építésére nagyobb államsegély.

A rendes iskolai ünnepélyeken kívül rendeztek helyben két ismeretterjesztő előadást, melynek egyikén adta elő Fejér Lajos fenti értekezését, a másikon pedig Kocsis Gábor beszélt az újabb sugárzásról, továbbá rendeztek egy diákhangversenyt; amazok 254.73 ennek 109.60 k.-t. hoztak be a zenalap és ifjúsági segélyegylet számára, mely utóbbi 698 kor. pénzsegélyt, ezen kívül könyv s gyógyszerári segélyt osztott ki. Nem csak helyben teljesítette az intézet kulturális feladatát, hanem átrándult haogversenyre Turkevébe is, melynek erkölcsi sikerét Gergely Antal ig. tan. elnök előadása is növelte, anyagiakban pedig 772.87 k-át. jövedelmezett, mely összegnek 4000 koronára kiegészítését ígerte meg Turkeve városa. Itt kell megemlítenünk az intézet tanulmányi kirándulását Fiuméba. 40 tanuló ment 3 tanár vezetésével az utra, személyenként 30 kor. költséggel, melynek fedezésére a közönség 301 koronát adományozott. Az ut történetét megírta Vasadi Balog György tanár az évkönyv számára.

Kegyelttel kell megemlítenünk az adakozásokat. Így Ádám Imre ügyvéd 4000 koronás alapítványt tett egy jó tanuló teljesen ingyenes ellátására, megemlíthető továbbá Mezötur városának 2000 koronás Rákócy-alapítványa és több kisebb adomány. Szép gyarapodást vett a könyvtár. Jórésztvétel utján 321 művet szereztek be, ezenkívül néh. Kis Lajos turkevei főjegyző 104 műből álló értékes könyvtárat hagyományozott az intézetnek.

Sok mindenről lehet még említést tenni a gondosan összeállított gymn. értesítőből, mely a haladás,

fejlődés jele.* Legyen Istennek segedelme e negyedfél százados intézettel, hogy legyen az a tudományok fátylavívője s ref. egyházunk egyik erőssége.

L. S.

KÖZÉLETÜNK.

Lelkész beiktatás.

A békési ref. egyház kebelében f. hó 11-én diszes ünnepség folyt le. Ugyanis ekkor tartatott meg Nt. Vincze Ödön újonnan elválasztott lelkész hivatalos beiktatása.

Amint megkondultak az isteni tiszteletre hívogató harangok, a nép nagy csoportokban vonult az Isten házába hogy új lelkészének ragyogó szónoki képességében gyönyörködjék.

Felzeng az ajkakon a Te benned biztunk eleitől felséges melodiája s bizony-bizony nem egy szemből hullottak örömkönnyek mint tanubizonyságai annak az igaz szeretetnek, melylyel a ref. hívek rakaskodnak nt. Vince Ödönhöz.

Elhallgatnak az ének hangjai s az egyházmegyei kiküldött Nt. Papp Imre hódmezővásárhelyi lelkész emelkedik fel s fennszáryaló beszédében buzdítja bátorítja beiktatandót, hogy mint eddig, úgy ezután is a Krisztusnak legyen vitéz harcosa, övezze fel derekát igazmondással felvévén a hitnek paizsát, az idvességnek sisakját, és a lelkifegyvert Istennek beszédét, hogy a gonosznan minden tüzes nyilait megoldhassa, inti a gyülekezet minden tagját hogy békességgel, szeretettel legyenek egymás irányában, fogadják szívökbe új lelkészöket s lelkipásztoraik vezérlése alatt haladjanak az alatt a zászló alatt, a melylyel küzdve Istennek országa valósul meg e földön.

A nagy hatást ért beszéd után ismét megzendül az ének. „A ki a felséges Urnak lakozik oltalmában.” Majd Nt. Vincze Ödön előfóhása ragadja magával a lelkeket Isten számolyához. — áldást kérve magára, mint a Urnak erőtelen szolgájára.

Beköszöntő beszédének alapigéjét három helyről vette fel: Máté XII-18, Lukács X. 25, 27, János VII-12; Bevezetésében ecseteli azt az örömet, mely lelkét magával ragadta, midőn mint városunk szülötte úgy állhat meg a szószéken, miként a szülei házhöz vissza térő fiu, lelkének szép álma valósult meg most, mert hiszen vágyva vágyott vissza szülőföldjére, az erre szálló felhők a költöző madarak mind-mind egy-egy sohaját hozzák ide s most a vágyódó szív megnyugodott s azt óhajtja, hogyha az Ur szavára menni kell, e föld porába vegyüljenek az ő porai is.

Majd fejtegeti a hiv lelkész hármastisztét: 1, Istennek szolgálja s nem emberekké; 2, Nem a maga hanem a Krisztus tudományát hirdeti. 3. Egyedül Isten akaratja vezérli s nem az emberek tetszése.

Ismét felszáll a fohász ajkáról kérve Isten áldó kegyelmét a gyülekezet minden tagjára.

Hatalmas szónoki képessége érzelmeinek a szív mélyéről való fakadása a hallgatóságot lebilincselte,

* Többek között az Értésítő stílusáról is, melyet a Mezőtur és Vidékében ismeretett szakértő toll. Kovatvezető.

egyházi beszédjének eszmékben való gazdasága, ragyogó stílusa magához, az ő gondolat világához vitte mindenkinek lelkét, s a legemelkedettebb hangulatban s örömtől áthatott kebelrel hagyták el a hívek a templomot.

Isten tisztelet után a presbyterium diszgyűlést tartott, melyen a közönség köréből is sokan vettek részt.

Az elnöki megnyitó után az egyház megyei kiküldött buzdító beszédét intézett mindkét lelkipásztorhoz, kérve őket, hogy haladjanak karöltve a békés munka útján s egyedüli céljuk diszes gyülekezetük felvirágoztatása legyen.

Ezután elnök — lelkész Nt. Kecskeméti Ferenc igaz szívből fakadó beszédében fejtegette, hogy csak az együttérző lelkek képesek előbbvinni úgy a társadalmat mint az egyházat, a tehát egyedüli óhaja, hogy a presbyterium minden tagjának szeretete legyen az az elválasztó pont, a melyből kezdődőleg az égi béke költözzék a szívekbe s vegyen ott örök lakozást.

Majd nt. Vincze Ödön emelkedik szólásra, ki is szívének teljességéből áramló, mélységes szeretettől áthatott szavaiban elmondá, hogy minden vágya az, hogy e nemes gyülekezet előhaladjon s ennek jólétéért, ennek boldogságáért ha kell életét is feláldozza.

Délben az egyházmegyei kiküldött tiszteletére a beiktatott lelkész ebédet adott, melyen többen részt vettek s mely is emelkedett hangulatban a késő délutáni órákban ért véget.

Még csak egyet!

Békés ref. egyháza, ha annak hívei kebelébe a szeretet beköltözik, haladni fog a fejlődés útján előre ha a pártviszályok ádáz dühe megszűnik s pásztor és nyály egy akarattal, egy szívvvel, lélekkel törekednek megszüntetni a szakadékokat, melyek nem áthidalhatólanok, ha a szeretet mely mutatkozott vasárnap nem zengő érez és pengő cimbalom, akkor az Isten áldó kegyelme leszáll e gyülekezetre. Adja a szeretet hatalmas Isten, hogy legyen Nt. Vincze Ödön az, a ki mint Nőé galambja — a béke olajját hozta legyen magával egyházukba községükbe!

Az Isten tegye áldásossá közöttünk leendő működését! . . .

Lelkész beiktatás Orosziban. Két izben is hirdtetett pályázat a vámos-oroszi lelkészi állomásra. A második választás alkalmával egyhangulag **Incezy Márton** szatmárnémeti lelkész személyében állapodtak meg a hívek. A beiktatásra kiment a szatmárnémeti ének-kar s gyönyörű énekszámával emelte ezt a szépen sikerült ünnepélyt, melynek hőse maga a beiktatott lelkész volt, kinek mi is tiszta szívből hosszú boldog életet, sikeres szolgálatot kívánunk.

Toronygömbtétel Tiszabecsen.

Ritka örömnappja volt e hó 11-én a szatmári ref. egyházmegye egyik szép multu, neves gyülekezetének, Tiszabecsenek. E napon d. u. 4 órakor tétette fel ünnepélyesen az újonnan épülő templom tornyára a gömböt kaka és csillagot. Már a délelőtti órákban s előző napon is nagy volt a sürgés forgás, készülődés minden háznál s az utcákon, különösen Rákócy-utcáján, hol a templom áll, hogy a közelből-távolból meghívott vendégeket külsőkép is méltóan fogadhassák.

Az óriási sokaságot 3/4 4 órakor harangok zúgása figyelmeztette, hogy az ünnepély kezdődik s minékutánna a botpaládi és tiszaujlaki zenekarok eljátszották

a Rákócy indulót, felzendült a 37. dics. 1 v. „Jövel szentlélek Ur Isten!”

Ezután G. Szabó Mihály lelkész tartott szép alkalmi beszédet, fejtegetve a gömbnek, csilagnak, kaskasnak, mint ref. templomi jelvényeknek jelentőségét. Erre önagysága, Tek. Bónis Károlyné kölcsei földbirtokos urnó lelkes református asszonyság, mint gömbkeresztanya, a helybeli lelkészné és G. Szabó Jolánka adorjánházai tanítónő s 32 fehér ruhába öltözött szüz segédletével a gömböt s a többi jelképeket koszorúkkal szalagokkal, selyem — és a falu hajadonaitól ajándékozott 90 diszes vászonkendővel felékesítette.

S mikor a közönség feszült figyelmétől kísértette a szüzek által forgatott csigakötelen indult a gömb a magasba, rendeltetése helyére a sokaság szívbeli megindulással énekelte a 61. zsolt. 2 versét: Végy fel engemet közsádra stb. Az e közben szerencsésen felhuzott gömböt a toronytetőre elhelyezvén, a feltevő bádogos verses köszöntőket mondott a hazára, püspökre gömbkeresztanyára, lelkészre, előljárókra a népre, mesterekre venbégekre, végül pedig rázendítette a „Szózatot,” mit az egész közönség kalaplevéve énekelte.

A lelkész imádsága s a 179. dics. 10 v. elének-lése után végre a Kossuth-nóta hangjai mellett zenétől kísértette szétoszlott a népsereg, egyik rész a polgár-balba, másik rész a zártkörű táncmulatságba. Mindkét mulatságban, dacára a helyiségek térségének rendki-vüli nagy sokaság hullámozott úgy annyira hogy a polgár-bálban a nép jó része kívül volt kénytelen elhelyezkedni. Az u. n. uri bálban a környék előkelőségének tekintélyes része adott egymásnak találkozt és mulatott hamisítatlan jó kedvvel világos reggelig. A francia négyest 26 szebbnél szebb pár táncolta s egyhangú volt a vélemény, hogy e gömbtételi alkalom a becsi régi híres balok emléket hatalmasan megújította s közön-séges szólas volt bucsuzaskor: Viszontlátásra okt. 1-én a becsi templomszentelésen.

Az erkölcsi sikert az anyagi tetézte, amenyiben a két mulatság 878 kor. t. jövedelmezett, miből a tiszta haszon orgonaalapra 700 kor. Többen felülfizettek, vagy a jegy árat beküldötték u. m.

Bónis Karoly kölcsei földbirtokos 14 koronát. Tabakovits Emil aradi építész 10 k. Kupfersmiedt N. ugoesa megyei főorvos 6 koronát. Dr. Gaál Endre budapesti gyógyszerész 6 koronát. Konstantinovic István földbirtokos es kölcsei nagy bérlő 5 korona. Heilbrun N. t. ujlaki téglagyáros 5 korona. Szeles Béla t. ujlaki kereskedő 4 korona. Boeskey Sándor kölcsei ref. tanító 3 korona. Vilkovics Jenő t. ujlaki kereskedő 3 korona. Sarkady Mihály n. szöllősi ref. lelkész 2 korona. Suta József thecsi körjegyző 2 korona.

Egy koronát felülfizettek: Kovács Kálmán t. ujlaki tanító, Köncs Sándor t. ujlaki bankpénztárnok, Dienes Jenő földbirtokos Kölcse, Dózsa Jenő m. ligeti s. lelkész Székelyhidi Beláné urnó, Burger József thecsi s. jegyző Pásztai Béla, N. N. Juhász Sándor szatmári iparos, Sinka Gyula t. ujlaki ref. lelkész.

A tiszabecsi ref. toronygömb feltétele alkalmával rendezett táncmulatságra belepő jegyeiknek árat szive-sek voltak beküldni:

Sáfár Eszter tanító urnó 4 koronát Szatmárról. Tapsonyi János mezőlaki (veszprémmegyei) presbyter 2 koronát, K. Bolla Sándor 2 koronát, Tapsonyi Gábor, ifj. Nagy Gábor 1—1 koronát, ez utóbbiak is mező-laki presbyterek. Herskovics Mór T.-becs 6 kor. Ivánka Lajos nagyszöllősi mérnök 4 kor., Nagy Ida óvónő 2 kor.

Mind ezen szives adományért e helyen is hálás köszönetet mond egyháza nevében:

G. Szabó Mihály,
thecsi ref. lelkész.

KÜLFÖLD.

Az állam és az egyház szétválasztása Genfben.

A mit a francia szétválasztási törvényről írott cik-kemben oly erősen hangsúlyoztam, hogy a separatio-eszméje Franciaország határán túl is hódítani fog, ime beigazolást nyert Genfben, a hol ezen év június 30-án a nép 7656 szavazattal 6822 ellenében elfogadta az ál-lam és az egyház szétválasztásáról szóló törvényt.

A szétválasztás kérdése az utóbbi hónapokban erő-sen foglalkoztatta a kedélyeket a francia Svájcban. Neu-chatel kanton nyilatkozott a felől első ízben. A nép-szavazat eredménye fényes győzelmet jelentett a nem-zeti egyház számára. Ily körülmények között Waadt kantonban mindazok, a kik szintén sürgették a separa-tiót, meggyőződhetek arról, hogy itt még nagyobb ve-reséget szenvedne a kísérlet. A tömeg, a parasztok hallani sem akarnak arról. Az a néhány szabad gon-dolkozó, a ki az iniciatívát adta, hirtelen és gyorsan elhallgatott. A szabad egyház tagjai belátták, hogy hiba volna a szabad gondolkozók tervének a támogatása s így ők félreálltak. Hogy a keresztyének a szabad egyházból a vallásellenes szociálistákkal együtt tartot-tak Neuchatelben a szétválasztás fölött való szavazás-nál, valóban botrány volt. Avagy megengedhető volt-e az, csupán a separatio iránt való szeretetből hithű ke-resztyének segítségére jöjjenek a vallás ellenségeinek?

Mig Waadt és Neuchatel kantonban a szétválasz-tás kérdése hosszú évekre elhalasztott, addig Genf-ben hirtelen megoldották azt. Június közepén a nagy tanács 60 szavazattal 23 ellenében elfogadva a separa-tiót gyorsan a nép elé terjesztette a törvényt, a mely bár a mint látjuk csekély szótöbbséggel, elfogadtatott. Így Kálvin városában a szétválasztás befejezett tény. A mi azonban ennél az igen nagy fontosságú kérdésnél annyira meglepő, az a részvétlenség, a melyet a vá-lasztók a szavazás iránt tanúsítottak. Mintegy 10 ezer választó nem vett részt a szavazásban.

A régi, híres genfi nemzeti egyház körülbelől 40 év óta ismételtelen sok támadásnak volt kitéve; most már a szétválasztás megtörtént, mert a törvény ellen való állásfoglalástól, a melyről a separatio ellenségei már másnap a szavazás után sokat beszéltek, nem le-het sokat várni. Egyébb iránt ez a törvény egyáltalá-ban nem hasonlítható össze a francia törvényvel, a mely a vallásellenes, sőt sok tekintetben inquisitori jel-leggel bír. A genfi szétválasztási törvény, a mely csak 1909. január 1-én lép életbe, a lelkészeknek tekinté-lyes nyugdíjat biztosít, megengedi a templomok és lel-készlakok használatát, az egésznek a szelleme határo-zottan liberális és jóakaratu.

A mi a törvényt győzelemre segítette, nem más mint a katolikusoknak tömeges leszavazása a separa-tio érdekében. Semmi sem tüntetheti fel feketébb szín-ben a nemzetközi klerikalizmust mint a szétválasztási törvényvel szemben tanúsított magaviselete, mig Fran-

ciaországban Isten elleni bűnnek tartották a separatiót addig Genfben kézzel-lábbal dolgoztak a klerikálisok annak az érdekében. Mindenesetre mi, a kik figyelemmel kísérik az ultramontánok üzelmeit megszoktuk, hogy náluk ne keressünk jellemet.

A katolikus egyház az 1873 iki kultuszharca idején minden állami segélyből kizárattott és az ugy nevezett katolikus nemzeti egyház által pótolattott, a melynek alapításán Loyson expater tevékeny részt vett. Ezen katolikus nemzeti egyháznak a mely ma már csak tengődik, főistenit tisztelet helyéül a Szűz Mária templomát adták át, ezt a római katolikusok nem tudták elfelejteni. És a mennyiben a savoyárdok és a franciák állandó bevándorlása által a kik a benszülött genfi elemet lassanként számra nézve fölül mulják a katolikusok mindegyre szaporodtak s így jogaikban sértve érezték magokat. Ezen kívül még több körülmény hozzá járult a szétválasztáshoz. A socialisták mellette foglaltak állást, a két nagy párt a radikaliskok és a demokraták megoszlottak a szabad egyház tagjai a seporatio mellett voltak. És végre a csekély többséget a mely a szétválasztás ügyét győzelemre juttatta, támogatta még a nemzeti egyház 17 lelkésze, a kik határozottan a separatió mellett nyilatkoztak. Nemes szellemben szerkesztett nyilatkozatukban a többek között a következőt mondják: A Jézus Krisztusba mint egyházunk alapítója és fejébe vetett hitünknel fogva erős a bizodalomunk arra nézve hogy egy keresztyén egyház a mily főképpen a miénk, semmitől sem félhet ha az a kötelék, a mely őt az államhoz füzte, feloldatik. Miért ne lehetne a kultusz költségvetésben való részvétel nélkül is protestáns, nemzeti és mindenkire nézve hozzá férhető, a kik óhajtanak tagjai lenni? Sőt még tovább megyünk. Azt állítjuk, hogy a mi egyházunk a szétválasztás után nem csak a megkezdett munkát fogja tovább folytatni, hanem újabb előhaladást tesz és széleskörű tevékenységet fejt kt. Egy egyház, a mely mindazok önkéntes jóakarására támaszkodik, a kik Isten országáért akarnak dolgozni, szilárd meggyőződések és áldozatkész ragaszkodás szülőhelye lesz, a mely az egész országnak csak javára válik.

A szavazás után egy nappal a „Journal de Genève“ a mely a régi genfi szellemet képviseli s a szétválasztás ellen küzdött, a többek között így ír: Ma, a midőn a törvény a többség által elfogadtattott, az a köteleességünk hogy a népakarat előtt meghajoljunk s mindent megtegyünk, hogy azok a következmények, a melyektől féltünk, be ne álljanak. Elég volt már az egyházpolitikai heccelődésből. A mennyiben a genfi nép többsége az egyházat az államtól elakarta választani, ugy mindnyájan a törvény ellenei és hivei arra törekedjünk, hogy olyan liberális, türelmes és egysegés protestáns egyház álljon elő mint a mostani s lehetőleg hozzá hasonló.

Veress István.

IRODALOM.

A bibliafordítások és nyomtatások története. A Brit és külföldi Biblia-Társaság százados évfordulati ünnepét nagyszabásu irodalmi emlékművel is kívánta megörökíteni s jóelőre megbizta irodalmi osztályának két tudós és lelkiismeretes tagját Darlow és Moule

szakértőket a nagy munka sajtó alá rendezésével és szerkesztésével. A mű két nagy kötetre van szabva: Az I. kötet meg is jelent Londonban nagy 8 r. 400 lapon 1903-ban címe „Historical Catalogue of the printed editions of Holy Scripture in the library of the Br. aud For. Bible Society.“ Erős kék bőrkötésű, aranyozott vágással. Ára a két kötetnek 31 és fél shilling.

A világ legnagyobb biblia-könyvtára a Társaság palotájában található. Legujabban szerezték meg a vizsolyi magyar biblia eredeti kiadását is. A bibliák ott nyelv szerint vannak beosztva és pedig egész vagy részbibliák kiadásai korrendje szerint; így a bibliafordítások története is szemlélhető. De zárjelközt felsorolva az ott nem található kiadások is, hogy minden nemzet a maga bibliájának időszerinti megjelenéseit tudhassa.

Az I. (már megjelent) kötet az angol nyelvű bibliáknak van szentelve. Ez magába öleli az angol biblia 1410 külön kiadását. A magyar biblia kiadása százat halad; tekintve népünk számát, méltán megállja fájunk a tizszer nagyobb angol fajjal a tisztelethelyet.

Minden kiadás könyvészetileg szabatosan, még a mérete is, körül írva adatik. ugy hogy kiki a kezében levő bibliát, az utókor is, felismerheti. A biblia élete lüktet itt századok gyűrűjén át. A puritán korszak föl-emelkedésével 1690. óta az Apokrifus könyvek mellett lőztettek. Még 1615-ben Abbot érsek egy évi börtön büntetéssel kívánta sujtani a bibliáknak apokrifusok nélkül való árulását. A kiadások történelmi megvilágítás keretében tartva, mely mód által a biblia kiadásainak története felvonul a szem elé.

A világ, kivált Európa nemzetei, méltó és nagy érdeklődéssel várják a II. kötet megjelenését, mely nemsokára megtörténik. Ez hozza a világ egyéb nyelvén kiadott bibliák rengeteg halmazát betürendes felosztással. A magyar bibliafordítások a tatroszi bibliától kezdve (15. század) a legujabban átnézett magyar újszövetség kiadásáig évről-évre jönnek elé; itt szemlélhető az angol biblia Társaság áldott és nagy szabásu működése hazánkban. Darlow szerkesztette e részt s az én magyar és német e tárgyú munkám szolgált alapul s van idézve mint forrás. Kétszer küldé hozzá a kefelevonatokat, bővítés és javításra nemcsak felkérvén engemet, hanem pótlásra és beigatásra helyet adva. Örömmel tettem eleget e felhívásnak.

Most már a világirodalom előtt részletekig ismerve leend a magyar biblia egész életfolyása s a legszebb bizonyosság arra, hogy az annyit szenvedett magyar, kivált református egyház, megtette szent köteleességét az Istenigéje iránt, fényesen megcáfolva nemzetünk és fájunk alaptalan rágalmozóit.

Bikszád, 1907. aug. 11.

Balogh Ferenc
hittanár.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Értesítés.** Lapunk szerkesztője négy heti távollét után, melyet egészsége helyreállítása céljából Szobránc fürdőn töltött, vissza érkezett Debrecenbe, ismét átvette a D. Prot. Lap szer-

kesztését és ez uton is köszönetet mond nt. Rózsa Sándor egyházkerületi pénztárnok, dr. Barcsa János koll. tanár urnak, kik távollétében a lapvezetés nehéz és felelősségteljes munkáját végezték. De köszönet illeti azokat a munkatársakat is, a kik az interregnum idején a két szerkesztőtársat támogatták és a kik a D. Prot. Lapnak állandó munkatársai és a szerkesztőknek jobb kezei. Még egyet. A szerkesztőhöz inézett különféle személyes, hivatalos és másféle levelek a 4 hét alatt egész halomra gyűltek. Azok a melyek sürgősek voltak elintéztettek, a melyek várhatnak, várnak, de minden kérdést tevő és levelező meg lehet róla győződve, hogy levele válasz és elintézés nélkül nem marad.

— **Kérelem.** A D. Prot. Lap előfizetői a második félév elején oly tömegesen jelentkeztek, hogy némely szám egészen elfogyott. Így a f. év július 29-diki, 25. szám és az aug. 6-diki, 27-diki szám. Felkérjük azokat, a kik e számokat nélkülözhetik, hogy azt a rendes áron, melyet megtérítünk a lapnak visszabocsátani és nekünk vissza küldeni sziveskedjenek. A kiadó hivatal.

— **Értesítés a losonci iparos tanone otthonról.** A losonci ref. egyház az iparostanoncok gondozását felkarolván, Rakottay György zománczó gyárával kapcsolatban egy tanone otthont állított fel. Felvétetnek ebbe ref. vallásu 12 évet betöltött egészségesen fejlődött fiu gyermekek 16 éves korig, akik hajlamaik szerint lakatos, bádogos, vasesztergályos, asztalos zománczó és zománcfestő iparban nyerne kiképeztetést, a gyárban alkalmazott mesterek oldala mellett. A növények teljes ellátásáról a losonci ref. egyház gondoskodik. A felvételekhez szükséges ruházat: (rendes és) munkás felső ruha 4 drb. szines alsóruha mindenkől. 1 cipő vagy csizma. Az otthon vezetése lelkész felügyelete alatt áll. A felvételt akár személyesen, akár írásban Sörös Béla losonci ref. lelkésznel kell jelentkezni. A jelentkezéshez születési bizonyítvány és lelkészi ajánló levél szükséges.

— **Az országos lelkész egyesület.** A végrehajtó bizottság élöde nt. Morvay Ferenc esperes több ízben felhívta a lelkészeket, hogy a szeptemberi gyűlésre jelenkezzenek. A jelentkezések meg is történtek és azok alapján megállapíthatjuk, hogy az alakuló gyűlés népe-sebb lesz mint akármelyik kerületi gyűlés vagy akár a zsinat is. Jóhatást tett az az örvendetes hiradás is, hogy a gyűlésre a kormány a szokásos fél jegy kedvezményt megadta. Most már nincs semmi akadály annak hogy lehetőleg mindenki eljöjjön. Legalább azoktól az egyházmegyéktől, a melyek nem foglaltak elvi állást az országos lelkész egyesület ellen. De még azokban sincs megkötve a lelkész, ha részt akar az első alakulásban venni, a melynél érdekesebb gyűlésünk a szatmári zsinat óta nem volt. Szervezkedni akarnak a lelkészek is. Jól teszik s ezt a törekvést mindnyájunknak elő kell mozdítani. Egyházunk léteérdeke kívánja ezt. Fel azért lelkészek Budapestre.

— **Kérdés az olvasókhöz.** Egyh. ker.-i. tanítóképviseelőnek választható-e Sinka Lajos nyugdíjas tanító? Ismeretes dolog előttünk hogy az I. t. c. 61 §. e. pontja alapján négy egyházkerületi tanítóképviseelőt kell választanunk. Ezek egyikére legérdemesebb volna Sinka

Lajos most már nyugdíjas tanító. Ámde itt felmerül az a kérdés, hogy nyugdíjas egyén képviselheti-e a tanítóságot? Szerintem képviselheti egész nyugodtan. Ugy hogy szerintem ez vita tárgyát se képezne. Ámde dr. Baltazár esperes egy cikkében azt írja, hogy Sinka nem választható, mert nyugdíjas. Így a dr. Baltazár épen zsinati tag kijelentése folytán a Sinka választhatósága vitás lett. Szerintem, habár nyugdíjas is, de mégis csak tanügyi ember ő most is, így egész joggal képviselheti a tanítóságot. Nem tudom hogy dr. B. D. mire alapítja aggályát? Az említett törvény §-ában nincs megmondva, hogy azok a tanítói, képviselői csak a tényleg működő tanítók közül választhatók: így miért ne választhatnánk egy nyugdíjas egyént épen meg Sinka Lajost, ki mint minta felekezeti tanító, bizonyára holta napjáig lelkes bajnoka lesz a ref. tanügynek. Sőt épen ez lesz egyik szép elismerése az ő munkásságának. A munkás pedig méltó az ő jutalmára. Szóljanak hozzá mások is, tisztázzuk ezt a kérdést. Az én nézetem a fentiekben foglaltatik. Nem tudom mások hogyan gondolkodnak. Most döntsük el e kérdést választás előtt. A dr. B. D. által ajánlott többi jelölteket én is igen érdemeseknek tartom. Öry Tamás lázári lelkész.

— **Az egyetemes adóalap végrehajtó bizottság,** melybe az egyes egyházkerületek az 1907. április konvent 92. jk. számának f) pontja értelmében 2—2 rendes és 1—1 póttagot választottak f. é. szeptember hó 10-én (tiz) d. e. 10 órakor tartja alakuló gyűlését a konventi elnökség elnöklete alatt Budapesten a Lónyay-utcai gymnázium disztermében.

— **Uj Mária jelenés.** Nincs olyan vármegyéje a „Regnum Marianumnak,” a melyet úgy szeretne Mária, mint a mi Szabolcs vármegyénk. Még alighogy kiégette a leveleki fatuskóból összes cassájával a bátori vagy kállói szolgabírótság s már uj helyen boldogítja „meg nem érdemelt” nagykegyelmű megjelenésével a környék faluinak zarándok seregét. Vagy talán elmondhatjuk: A leveleki szüz Papra tette át szállását! Egy félszemű (az is pápaszemes) rózsafüzéres öreg gör. kat. asszony, Pásztor István né papi lakos addig esekedett olvasója morszolgatásával a Mária után, mig egyszer csak megszokott falszögletében rozzant falának penész és hasadás foltjain kialakultak káprázó fél szemek előtt ideálja vonalai, s ma már nekünk is szivesen elmutogatja a fal vonalain, hogy ez itt a szüz anya, ez itt a Jézuska, ez meg felettök a Szentháromság. S ha nem látjuk mindjárt, addig unszol bennünket, hogy soká oda kell nézni, erősen rá kell gondolni, hogy az oda minden percen érkező csapatok közt akad egykét hívő, a ki belelovalja magát még a korona látásába is. Ha aztán az olyannak Máriát mutatunk, a hosszas merő nézés és egy kis képzelődés kívánása mellett a bodros felegeken, a ráncos fakérgeken, a levelek közt átszűrődött nap és árny foltokon: kész a hívők részéről

a bíráló: „Az csak a tisztának jelenik meg!”

És zudul és vonul a tömérdek néparadat mint a dánosi csárdához Papon végig, míg vissza nem viszik a kiábrándulók józan ítélőket megint a spórákba! Pap 1907. jul. 29. Hagymásy Ferenc lelkész.

— **Keresztyén szövetségek konferenciája.** A magyarországi helmissziói munkások egyesülete, az ev. keresztyén szövetségesek e hó 18 és 19-én Pécsen konferenciát tartottak. Az ország különböző helyeiről, mintegy száz képviselő érkezett ez alkalommal Pécsre, kiket a rendezők szíves előzékenységgel szállásoltak el. A konferencia Vasárnap d. e. 10 órakor Istentisztelettel kezdődött, melyen Csürös István bpesti vallásnár predikált. Délután 3 órakor ugyancsak a templomban kezdődött meg a konferencia, mely elnökének dr. Szabó Aladár bpesti ref. lelkészt, jegyzőjének Kádár Géza zilahi ref. lelkészt választotta meg. Az első ülés előadója dr. Szabó Aladár volt aki „Isten fiának az emberi lelkében való munkájáról” tartott, mély tanulmányozáson élő hiten s nemes lelkesedéssel épülő előadást. A szövetségesek az ő beszédét nemcsak hogy meghallgatták, de hozzászólásaikkal új gondolatokat és adatokat kapcsoláltak a hallottakhoz, s épen ez által a sablonos előadások keretéből a szövetségesek konferenciája magosan kiemelkedik; a hallottak igazán tanulságára, építetere szolgáltak mindenknek. Másnap a folytatólagos ülésen Biberauer Richard, a „Bethesda” diakonssa körház lelkésze „a szövetségesek neveléséről” olvasott fel, rámutatva azon eszközökre, melyekkel a Megváltó szerinti élet folytatásában egyik ember a másikra nevelői hatást gyakorolhat.

Az ő előadása is gazdazdag és áldásos eszmecserére adott alkalmat, hogy elismerést érdemelt ki Nyári Pál pécsi ref. lelkész, ki páratlan buzgósággal s szíveséggel rendezte a konferenciát. A két gyűlés közötti esten szeretetvendégség volt, melyen dr. Kecskeméthy István kolozsvári theol. tanár és Varga Gyuláné (nagy Szász Karoly püspökünk élő hitű, költői lelkű leánya) tartottak előadást. Végül a szövetségesek a pécsi orsz. kiállítás is megtekintették. Ime ezekben számolunk be a konferenciáról. Nagy és nemes cél hozta össze a szövetségeseket: felrészni az alvó lelkeket s a vallásosságot melyebbé, életté tenni! Visszatérni az evangéliumi alapra! A konferencia áldott szép sikere az idők jelei; adja Isten, hogy Isten országa érdekében, a magyar Sion építésében haladjanak erőre-erőre, nyereségről-nyereségre!

— **Választások.** A vasmegyeri (Felső-Szabolcs) ref. egyház Meikó István ladmóci lelkészt választotta lelkipasztorává. — A szászfai (Abauj) egyház július hó 14-én Frenzel Bertalan tarczavajkóci lelkészt meghívatva utján lelkészévé választotta. — A gömöri egyházmegeyében Réz László rozsnyói lelkész egyházmegeyei aljegyzővé, Diószeghy Dezső világi tanácsbíróvá választott. — Az erdélyi egyházkerületben Elek Lajos az ig. tanács h. titkárságból rendes lelkésznek hivatott meg Kolozsborsára; Jáni Lajos Kézdimártonfalváról Gógánváraljára; Kelemen Győző Kézdimárkosfalváról Torockószentgyörgyre ment s előbbi helyét Demes Ferenc foglalta el. Benedek Pál Küküllő-Széplakról Szászdányánba, Kovács Károly Buzásbocsárdról Szászsebesbe ment at rendes papnak, Rend s lelkészekre választottak a következő segédlelkészek: Régeni István Ketesdre, Szotyori Lajos Vistába, Halász András Magyargyerő-

vásárhelyre, Rác Lajos Körösfőre, Máthé Sándort Ördögkeresztúrra.

— **Zarándoklat Mária-Celbe.** Az idén van a híres mária-celli bucsujáró hely keletkezésének 750-iki évfordulója. E nevezetes alkalomból a budapesti Ferencrendiek templomából szeptember 8-án zarándoklat indul Mária-Celbe. A zarándoklatot egy ferencrendi atya és egy kegyesrendi áldozó-pap fogja vezetni. Foly tehát a népámitás.

— **A pécsi kath. nagygyűlés sorrendje.** Közöljük hogy mit csinálnak Pécsen a róm. katolikusok. Aug. 25-én, vasárnap délután a magyarok és németek számára lesz két nyilvános gyűlés. Délután 4 órakor eucharisztikus körmenet. Este hat órakor megnyitó diszülés. 26-án, hétfő reggeltől délután öt óráig lesznek a különféle kongresszusok és közgyűlések, úgy mint: a keresztyén-szociálisták legényegyletek szövetkezetek és eucharisztikus kongresszusa, a Szent László-Társulat, az Iskolatestvérek Segítő Egyesület, stb. közgyűlése, valamint a közművelődési, hitbuzgalmi-charitativ és szociális szakosztály működése. Este van az első nyilvános rendezés. 27-én kedden délelőtt 10 órakor a második, délután 5 órakor a harmadik nyilvános ülés. A harmadik nyilvános ülést megelőzi a zárt ülés. A záróülés után ünnepélyes hálaadás a székesegyházban. A katolikus nagygyűlést térünnepség zárja be.

— **A pápa a magyar állam ellen.** Párty Sándor szepesi püspök egyházmegyéjében a pánszláv papságot megrendszabályozta A pánszláv érzelmi papság most a püspök ellen panaszt terjeszt a pápa elé. Panaszukban hivatkoznak XIII. Leó és X. Pius pápák körleveleire, melyek szerint valláson kívül eső, politikai kérdésekben szabad kezét engednek a papságnak. Párty püspök ennek ellenére a papokat eltiltja a mandátum választól. A papság bizton reméli, hogy a pápa a pánszláv papságnak igazat fog adni, ami bizony hihető, de reánk magyarokra nézve felettébb szomorú dolog. Hiába, a róm. katolikusokat Rómából dirigálják.

— **A „Vasárnapi Ujság”** augusztus 25-iki számának képei a közelmúlt napok nevezetesebb eseményeire vonatkoznak: az egri dalünnepre és Dobó István szobrának leleplezésére, a király születése napján a Vérmezőn tartott csapatszemlére, a balatonföldvári bucsura stb. Szépirodalmi olvasmányok Vargha Gyula és Sajó Sándor verse, Mikszáth Kálmán és Pekár Gyula regénye. Nagy Endre elbeszélése s Wharton Edith angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: Horváth Janka visszaemlékezése a szabadságharc idejére, Neogrady Antal egy eredeti rajza, Joachim József és Borghese herceg arc képe, kép az angol király ischli látogatásáról, képek a Szent István-napi körmenetről, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában Budapest IV. Egyetem-utca 4. szám. Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két horona 40 fillér.

— **Egy alapító özvegyének a halála.** Néh. Kovács Dániel könyvtárából 417 drb. értékes könyv jutott veje Muhi Elek volt pettyéni lelkész ur utján a nagykönyvtárnak még a 80-as években. Most halt meg az alapító özvegye egy derék magyar ref. lelkészi és uri családnak matrónája, unokáinak felnevelője páratlan hitű és szor-

galmu asszony kit az ő hite sok nehéz próbákon megtartott. Legyen emléke áldott s elhunytáról álljon itt e gyász levél: Alantírottak úgy a maguk, mint az összes rokonság nevében is, mélyen megszorodott szívvvel tudatják, a fáradhatatlan munkás nő, legjobb nagyanya dédanya és anyósnak néh. forgolanyi Kovács Dániel volt tanár özvegyének szül. Somtú Annónak élete 95-ik évében folyó évi jul. 31-én végelgyengülés következtében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó évi aug. hó 2-án d. u. 4 órakor fognak a Mátyáskirály-utca 32. sz. alatti háztól az ev. ref. egyház szertartásai szerint a Mátyáskirály-utcai temetőben örök nyugalomra tételni. Szatmárnémeti, 1907. aug. 1. Áldás és béke lengjen porai felett! — Elhunyt továbbá f. hó elején sasvári Örvényi Ottóné szül. ostroharicsi és felsőméri Horváth Ilona urnő a megboldogult férje, dr. Örvényi Béla fia, dr. Örvényi Sasvári Ottó, Örvényi Béláné Ilona menyé, Edith és Béla gyászolnak. Áldás és béke poraira!

Tartalom-jegyzék: Nemzeti ünnep. Jánosi Zoltán. — István király napja. Dr. Ferenczy Gyula. — Kivonat. Erdélyi Imre. — Az országos Református Nyugdíj és özvegy árva gyámintézet. — Anonymus Transylvanicus. — Tanügy: A mezőturi ref. főgymnázium értesítője az 1906—7. évről. L. S. — Lelkészbeiktatás. B. — Toronygömbtétel Tiszabecsen. G. Szabó Mihály. — Külföld: Az állam és egyház szétválasztása Genfben. Veres István. — Irodalom. — Különfélék.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FERENCZY GYULA.

Pályázat.

A sárospataki ref. főiskola akad. igazgatósága pályázatot hirdet egy jogakadémiai tan-székre, melynek tárgyai: 1., a magyar magán-jog, 2., az osztrák jog és 3. a bányajog. Heti óraszám: 10.

Rendes tanári javadalom: 3400 kor. évi törzsfizetés, 600 kor. lakásdíj, öt ötödéves korpótlék és pedig az első öt évi szolgálat után 200, a második, harmadik és negyedik öt évi szolgálat után további 400—400, az ötödik öt évi szolgálat után további 600, összesen 2000 korona, végül az évente befolyó vizsga díjak 1/3-da. A más tanintézeteknél rendes tanári minőségben eltöltött évek a szolgálati időbe beszámítanak. Ha rendkívüli tanár választatik meg-ennek fizetése 2600 kor. 600 kor. lakásdíj, va-lamint a rendes tanárookra nézve megállapított korpótlék és vizsgadíj. A rendkívüli tanárnak akadémiánkon eltöltött évei a szolgálati időbe beszámítanak. Megjegyezzetük, hogy addig is, míg a jogtanári fizetések az állam által kiegészítettek, a főiskolai előjáróság évi 400 kor. drágasági pótlékot szavazott meg úgy a rendes, mint a rendkívüli tanárok részére.

Rendes tanárrá választható az, akinek a tanszék valamelyik főtárgyából egyetemi magán-

tanári képesítettsége van, rendkívüli tanárrá az, a kinek jogtudományi doktori oklevele van, azon-ban azzal a kötelezettséggel, hogy az egyetemi magántanári képesítést 3 év alatt megszerzi, mely esetben a következő hó első napjától ren-des tanárrá lép elő.

A megválasztott (rendes vagy rendkívüli) ta-nár jogosított és kötelezett tagja az orsz. tanári nyugdíjintézetnek. Tanári állását 1907. évi ok-tóber 1-én kell elfoglalnia. Ha rendes tanár vá-lasztatik meg, 1908. szept. 10-én köteles szék-foglaló beszédet tartani; a rendkívüli tanár a rendes tanárrá történt előlépését követő szept. 10-én tart székfoglalót.

A tiszáninneri ref. egyházkerület közgyülé-séhez címzett pályázati kérvények keresztlevéllel, — melyből kitűnjék, hogy az illető ref. vallásu, életrajzi vázlattal, a védkötelezettség lerovását, a képesítést, az eddig alkalmazást igazoló okmá-nyokkal, esetleg az irodalmi működést feltüntető kimutatással felszerelve, 1907. szept. 15-ig adan-dók be a sárospataki főiskola akadémiai igazga-tóságához. A tanszéket az 1907. évi őszi egy-házkerületi közgyűlés (szept. 24.) fogja váiasz-tás utján betölteni.

A főiskolai igazgatóság.

Nevelő kerestetik.

Gymnásiumi negyedik osztályba járó fiam mellé egy végzett theologust keresek nevelőül, ki egyházközségünkben segédlelkészi szolgálato-kat is teljesíthet. Az esetleg ajánlkozókval előnyös föltételeimet levélben közlöm.

Gálospetri, (Biharm.) up. Érmihályfalva.

Fráter István
földbirtokos.

Pályázati hirdetések.

Az alsó és felső józsai egyházközség alkal-mazni óhajt f. évi szept. 1-én kezdve 1—1 segédlel-késztanítót, tanítói oklevéllel; fizetése lakáson, 1 öl tűzifán kívül Felsőjózsán a tanításért 1000 k. az állam által kiegészítve; a segéd-lelkészségért 800 k., a lelkész által fizetve; al-sójózsán a tanításért az egyháztól 600 k. az ál-lamtól kiegészítve 1000 koronára, a segédlelkész-ségért 600 kor.

Ha tanítói oklevéllel rendelkező segédlel-kész nem találkozik, akkor egy-egy fitanítói ál-

lásra hirdették a pályázat, javadalma a lakáson és egy öl tűzfán kívül állami kiegészítéssel 1000—1000 korona.

Ugy a s. lelkésztanítói, mint csupán tanítói állásra a pályázati kérvények kellően felszerelve augusztus 30-ig Felsőjósára (posta-állomás) a lelkési hivatal címére küldendők.

A jósai ref. lelkési hivatal.

Pályázat.

Segédlelkész kerestetik azonnali belépésre; fizetése leendő 500 korona évnegyedes részletekben, teljes ellátás a mosáson és ágyneműn kívül. Kilátása lehet hogy javára lemondás történik. Levélben bővebben lehet értekezni. Patóh Károly ref. lelkész. Körösszegapáti. u. p. Szakál, Bihar m.)

A vonatok indulása Debrecenből:

2 óra 19 perckor éjjel sz. v. Püspökladány (Budapest) felé.
5 óra 9 perckor éjjel m. v. Püspökladány felé.
7 óra 57 perckor gyorsvonat Püspökladány—Budapest felé.
11 óra 6 perckor t. v. sz. sz. Püspökladány felé.
12 óra 5 perckor sz. v. Püspökladány—Budapest felé.
3 óra 41 perckor t. v. sz. v. Püspökladány felé.
4 óra 42 perckor gy. v. Püspökladány—Budapest felé.
8 óra 29 perckor éjjel sz. v. Püspökladány felé.
10 óra 35 perckor sz. v. Budapest felé.

2 ó. 41 p. éjjel sz. v. Körösmező felé.
5 ó. 10 p. éjjel sz. v. Szatmár felé.
9 ó. 21 p. t. v. sz. sz. Királyháza felé.
12 ó. 19 p. gy. v. M.-Sziget (Körösmező) felé.
3 ó. 54 p. sz. v. Körösmező felé.
6 ó. 56 p. éjjel gy. v. Szatmár felé.
10 ó. 52 p. éjjel t. v. sz. sz. Királyháza (M.-sziget) felé.

5 ó. 15 p. éjjel sz. v. Szerencs felé.
8 ó. 51 p. sz. v. Miskolc felé.
12 ó. 24 p. sz. v. Nyíregyháza—Szerencs felé.
2 ó. 20 p. m. v. Hajduhadház felé.
4 ó. 25 p. sz. v. Miskolc felé.
7 ó. 22 p. éjjel sz. v. Szerencs felé.

8 ó. 28 p. éjjel m. v. Tiszalök felé.
5 ó. 9 p. m. v. Hajdunánás felé.
11 ó. 11 p. m. v. Hajduböszörmény felé.
12 ó. 12 p. m. v. Tiszalök felé.
4 ó. 36 p. sz. v. Tiszalök felé.
7 ó. éjjel m. v. Hajdunánás felé.

4 ó. 36 p. éjjel v. v. Füzesabony felé.
40 ó. 50 p. v. v. Füzesabony felé.
1 ó. 56 p. v. v. Tiszafüred felé.
9 ó. 35 p. v. v. Nagyléta—Vértes felé.
4 ó. 51 p. v. v. Nagyléta—Vértes felé.

A vonatok érkezése Debreczenbe:

2 ó. 18 p. éjjel sz. v. Budapestről.
5 ó. 03 p. éjjel sz. v. Püspökladányról.

7 ó. 46 p. t. v. sz. sz. Püspökladányról.
10 ó. 04 p. m. v. Püspökladányról.
12 ó. 04 p. gy. v. Budapest—Püspökladányról.
2 ó. 51 p. t. v. sz. sz. Püspökladányról.
3 ó. 20 p. sz. v. Budapest—Püspökladányról.
6 ó. 48 p. éjjel gy. v. Budapest—Püspökladányról.
9 ó. 50 p. éjjel m. v. Püspökladányról.

1 ó. 54 p. éjjel t. v. sz. sz. (M.-sziget) Királyházaról.
6 ó. 48 p. sz. v. Szatmárról.
8 ó. 47 p. gy. v. Szatmárról.
11 ó. 40 p. sz. v. Körösmező—Máramarosszigetről.
4 ó. 21 p. gy. v. Körösmező—Máramarosszigetről.
6 ó. 43 p. éjjel sz. v. Szatmárról.
10 ó. 16 p. éjjel sz. v. Körösmezőről.

6 ó. 33 p. m. v. Ujfehértórol.
8 ó. 04 p. sz. v. Szerencsrol.
11 ó. 35 p. sz. v. Miskolcrol.
3 ó. 24 p. sz. v. Szerencsrol.
6 ó. 33 p. éjjel m. v. Hajduhadházrol.
8 ó. 19 p. éjjel sz. v. Miskolcrol.
10 ó. 2 p. éjjel sz. v. Szerencsrol.
10 ó. 40 p. sz. v. Tiszalökröl.
11 ó. 26 p. m. v. Hajdunánásrol.
1 ó. 56 p. m. v. Hajduböszörményből.
3 ó. 37 p. m. v. Tiszalökröl.
6 ó. 30 p. éjjel sz. v. Tiszalökröl.
10 ó. 12 p. éjjel m. v. Hajdunánásrol.
7 ó. 54 p. v. v. Tiszafüredrol.
5 ó. 31 p. v. v. Füzesabonyból.
10 ó. 22 p. éjjel v. v. Füzesabonyból.

7 ó. 15 p. v. v. Nagyléta—Vértesrol.
3 ó. 05 p. v. v. Nagyléta—Vértesrol.
9 ó. 05 p. éjjel v. v. Nagyléta—Vértesrol. Ünnepe és vasárnap, május 19. szept. 15-ig.

Király balzsam csuz ellen.

Legujabb gyógyszer.

Ezen balzsam legujabb gyógyszer úgy belsőleg, mint külsőleg mindenféle fájdalmak ellen. **Király-balzsam** készítményem mint házi szer szükséges, hogy minden háznál kéznél legyen, mert úgy belsőleg, mint külsőleg kitűnő hasznos szer.

Belsőleg gyomorfájásnál gyomorgöresnél csikarásnál, fejfájásnál azonnal hat s legjobb fájdalomcsillapító.

Külsőleg tekintélyes orvosok ajánlják **köszvény**nél **csuznál** továbbá meghűléseknél, fog és fejfájásnál pár perc alatt hat. Igen hasznos gyógyszer még szájvizhez cseppentve rossz lehellet szagtalanítására. **1 üveg 2 k 65 f. 3 üveg 6 kor. 65 fill.** Utánvétellel bérmentve.

Magyar ember nem használ mást csak a **Hajdusági pedrót!!** híres mely legjobb bajsznövesztő és ápoló szer az összes bajszpedrő készítmények között. Hatása gyors és biztos

Postán 3 dobozt 2 K. 15 filléért. 6 dobozt 3 K. 65 filléért bérmentve utánvétellel küld a készítő.

Grósz Nagy Ferencz

„Arany egyszarvu“ gyógyszer-tára a hol mindenn bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek erdelti árakban szerezhetők be.

Orgona - Harmoniumok.

A gyönyörű hang, melyet a világhírű és elismert legjobb gyártmányu amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet. 65 forinttól minden árban kapható.

Első magyar — villamos erőre berendezett — hangszergyár.

Stowasser J. cs. és kir. udvari hangszergyáros, a m. kir. zene-akadémia, színházak, művészek stb. szállítója

BUDAPEST, II., Lánchíd-utca 5.

Továbbá ajánlja saját gyárában készült, elismert legkiválóbb minőségű összes **huros-, vouós- és fuvó-hangszereit**, szakértői és feltétlen szolid árak mellett.

Hangfokozó-gerenda

mely által bármely hegedű, gordonka beillesztése után sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer. (Biztos siker.) Hegedűbe **hangfokozó-gerenda** 4 frt. Kezesség minden egyes hangszernél.

Legnagyobb gyár és raktár.

Saját találmányu (Rákóczi) **Tárogató**; általánosan elismert legjobb, mely tökéletes solo hangszerré általam konstruáltatott iskolával 35 forinttól feljebb.

Az összes hangszerek javítása különleges, szakzerű pontossággal, jutányos árban; kezesség minden egyes hangszernél. Árjegyzék minden egyes hangszerről külön, kívánatra bérmentve küldetik.

— Kivitel nagyban és kicsinyben.

Hajdumegyei Népbank mint szövetkezet.

Hetedik évtársulatát 1907. január elsején nyitja meg melybe tagok már most is és az év folyamán bármikor beléphetnek.

Az intézet **tagjainak száma** rövid három évi fenállása alatt 2400-ra emelkedett, a kik **13,000** törzsbetétre több mint **580,000** koronát fizettek be, mely összeg az évtársulat tartama alatt **1.700,000** korona tőkének felel meg.

A vidéki tagok befizetését megkönnyítjük azáltal, hogy a pénz beküldésére postatakarékpénztári befizetési lapokat díjtalanul adunk.

A törzsbetétek eddig megállapíthatólag 6/-ot jövedelmeznek.

Kölcsönöket a hét bármelyik napján utólag fizetendő legolcsóbb kamattal folyósít.

Kölcsönöket a negyedik évtársulatra már most adunk. **Minden 10 korona kölcsön heti 50 fillérjével visszafizethető, melyben a kamat is befoglaltatik, tehát külön kamatot nem kell fizetni.**

Kölcsönöket adunk: 1. A befizetett összeg $\frac{9}{10}$ erejéig kezesség nélkül. 2. Kezességi kölcsönöket egy vagy több elfogadható kezes jótállása mellett, még azon esetben is, ha azok nem szövetkezeti tagok. 3. Jelzálog kölcsönöket ingatlanokra való bekebelezés mellett. 4. Zálog kölcsönöket biztosítékul elfogadható értékekre.

Jelentkezések a negyedik évtársulatba való belépésre vagy kölcsön iránt, bármely nap délelőtt vagy délután az épület helyiségében Piac-utca 26. szám, főközségi épületében eszközölhetők.

PONTOS ÉS
LEGJOBB

Ó R Á K

5 évi jótállás mellett! 5

= Egyházi szentedények =

urvacsora-kelyhek, keresztlő-kannák
medenczék és borkancsók ■ ■ ■

arany és ezüst ékszerek
evőeszközök, chinaezüst-disztárgyak

részletfizetésre is!

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok!

Árjegyzék 2000 képpel ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műorás és ékszerész BUDAPESTEN VII. Erzsébet-körut 29 sz.
Az ev. ref. egyházak szállítója,

Pontos kiszolgálás; jutányos árak!

HEGEDŰS és SÁNDOR

prot. irodalmi könyvkiadóhivatalában Debreczenben 2 kor. havi részletfizetésre megrendelhető:

A legelső magyar protestáns egyháztörténet. (Képes diszmunka.)

Most jelent meg:

A MAGYAR EVANGÉLIOMI PROTESTÁNS EGYHÁZ TÖRTÉNELME

Farkas József, Kovács Sándor és Pokoly József közreműködésével

Szerkesztette: ZSILINSZKY MIHÁLY.

Könyvtári félbörkötésben 19 k. Közel háromszáz szöveggéppel, tizenkét melléklettel és számos kéz-
irathasonmással.

Megrendelő-lap.

Fizetendő Debreczenben.

HEGEDŰS és SÁNDORTÓL Debreczenben

megrendelem Zsilinszky, a magyarországi Protestáns egyháztörténelme című művet.

Előfizetési feltételek: Ezen mű ára 19 korona, fizetendő 2 koronás egymásután következő havi részletekben, szállítástól kezdődőleg, mindaddig, míg a teljes mű vételára törlesztve nincs. Jogosi van a cég az esedékes és le nem fizetett részleteket, a postaköltség hozzászámításával, a postai megbízás útján bevonni. A részletek be nem tartása a részletfizetési kedvezményt megszünteti és a mű teljes vételárát esedékessé teszi. A fizetett részletek által még ki nem egyenlített része a küldeménynek a szállító cég tulajdonát képezi. Per esetén a debreceni kir. járásbíróóság illetékes. Az üzlet elfogadása a cégnek fenntartatik. A fenti feltételek alapján ezennel megrendelem a fentebb jelzett munkát 19 korona vételárért, fizetendő a megrendelés keltétől kezdődőleg 2 koronás havi részletekben Debreczen a Hegedűs és Sándor cég pénztáránál.

Lakhely és kelet: Sajátkezű aláírás:

Állás:

Az illetéki díjjegyzék 30 tétele értelmében helyegmentes. Olvasható aláírást kértünk.

Konfirmálások alkalmából

ajánljuk az

S. Szabó József által átdolgozott Révész—Szoboszlay—Szabó: Konfirmációra előkészítő kátét ára 30 fill.

Konfirmációi emléklapok fekete nyomással
1 drb. 4 fill., 100 drb. 3.60, csinos kék körzettel 1 drb. 5 fill. 100 drb. 4.50, díszes aranyozott körzettel 1 drb. 6 fill., 100 drb. 5.40

Konfirmáció ajándéku ajánljuk a Rozgonyi J. féle gyermekimkönyvet díszes kötésben 50 fill., 80 fill., 3 kor., 4 kor., és 5 korona árakban kaphatók:

HEGEDŰS és SÁNDOR

prot. irodalmi könyvkereskedésében

DEBRECENBEN, Kossuth-utca 11. szám.

Löfkovits Arthur

— órás, ékszerész üzlete Debrecen, Piac-u. —

Egyházi készletek, keresztelő edények, urasztali poharak, tányérok,

kannák alkalmi ajándékok

nagy raktára.

A református egyházak szállítója.

Baktai EGRY FERENCZ

== har nagöntő ==
Kis-Gejőcz, Ungmegeye.

A milleniumi kiállításon kitüntetve.

Hódmezővásárhelyen 1904-ben
== arany oklevelet nyert. ==

Ajánlja
harangöntő
műhelyét.

mely a legrégebb és a legjobb hírnevű az országban Teljes szavatosság mellett szállit

harangokat

bárminő súlyban, nemtetszőket feltétlenül visszavesz, a költségeket visszatéríti Árjegyzéket bérmentesen küld.

Nagyon sok elősmé-
rő irat.

Novotny Antal

harangöntőde és
vasharanglábgyár

Temesvár - Gyárváros.

Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoporthoz előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. Különösen ajánlja saját találmányu új modern átlukasztott

harangjait

melyek felső részükön a hege-dűéhez hasonló alakú nyílásokkal vannak ellátva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb han-

guak, mint régi modoruak. Ily szerkezetű 327 kgos harang hangban egyenlő 461 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá fogatható vertvas-koronákat, régi harangok illyekkel való újra szerelését és vertvas-harang állványokaké. Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak. -- Az 1896 orsz. kiállításon milleniumi nagy éremmel kitüntetve.

A „Neumann M.” cég debreceni áruházáról.

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállító

Debrecen. Fő-tér, a magy. kir. postával szemben.

Áruházában levő mindennemű öltönyök, színre, minőségre és olcsóságra nézve első helyen állanak.

Kizárólag csak a tulajdonát képező eredeti modelljeiszerint készült férfi- fiu- és gyermekruhák vannak raktáron.

Minden darab saját műhelyében, személyes felügyelete alatt készül.

Az ország minden nagyobb városaiban hatalmas fiók-telepek.

Alapított 1845-ben.

Mérték szerint külön osztály

ALAPÍTOTT 1845-ben.